

308905

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై నెల 3 వ తేది మంగళవారము } No. 79  
సంపుటము. ౪. } కింగ్ కనాను సంపత్తు రామాభిమాన త్రయోదశి ౧3. } సంచిక 2౯

### అమృతం జనము

అన్ని నోళ్లకు సిద్ధాపథము.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి నెల 0-8-0.



తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల  
జారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును.  
సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది  
అమృతంజనం దీసో. } 108, క్షేరికోట్ల, బొంబాయి.  
} 7, తంబునెట్టి పీఠి, మద్రాసు.

మంచీగుణము గల శాస్త్రీయాపథములు.

### బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాథ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.  
½ పౌను సీసా రు 0-12-0.

### చంద్రపథగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ  
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

### హానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

½ పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు వాంఛితఫలములతో  
జరుగువలయును.

### జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్మన్

ఆయుర్వేద యాపథముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works  
388 The Ayurvedic Pharmacists.  
Elphinstone Road, Bombay, 13.

ఇది రాగివలన తయారు కాబడలేదని యజ్ఞపుష్కల

సమస్థులకు 100-0 రులు యినాం

గుణమియ్యనియడల మీరు చెల్లించిన సొమ్ము

తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

రిజిస్టర్డ్

(సహృదయ మందు)

రిజిస్టర్డ్

### తామమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, మచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధాపథము.  
ఇది శ్రీకృష్ణుని చంద్రారెడ్డిగారు (జమిందారు,  
నిడదవోలు) వద్ద రా కొందరు గొప్పవారు పరీక్షించి మారు  
ధన సహాయము చేయుటచే వృద్ధిలోనికి రాబడినది. ఇది  
యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను ఆతిమాత్రము నయినను  
జీర్ణించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు పాథల నయినను రాను  
పాణమువలె ఖండించి యాననవంతులగా జేయును.

1 రకం 100 మాత్రలు 10-0-0

2 రకం 100 మాత్రలు 4-0-0

సగము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును.

యస్. వి. యస్. రాజు అందు సన్స్

(778) లక్ష్మీనరసాపురం ఆనంద్రిపోస్టు, గోవావారి జిల్లా

### హెచ్.టి. మహమ్మద్ అందుకో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి

వస్తువులు మీరు బహుచవుకగ సప్లయ చేతురు.

ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే

తెలియగలదు.

రాణీసంయుక్త గ్రంథకర్తచే తెలిగించబడిన

### పురుషార్థప్రకాశము.

ఇంగ్లండుయొక్క తాత్పర్య-లికస్థితినిబట్టి దేశము  
దంతల సత్తవవిధానం బగు శిక్షాపద్ధతి వ్యాపింప  
వలెనను సాక్షాత్తు మనస్సుననిడికొని 'స్పెన్సర్' అను  
శాస్త్రజ్ఞుడు 'ఎడ్యుకేషన్' అను గ్రంథము నెట్లు  
రచించెనో అట్లే ప్రస్తుతకాలపు హిందూదేశ  
స్థితినిబట్టి మనదేశమువెల్లడల సత్తవంబగు శిక్షా  
పద్ధతి వ్యాపింపవలెనను కథిలాపతోడ విశుద్ధానంద  
నిత్యానందు శ్రీ గ్రంథమును రచించి యున్నారు.  
విద్యయం దభిమానముగల ప్రతి యౌగ్రస్త్రీ, ప్రతి  
యౌగ్రపురుషుడు ఈగ్రంథమును దప్పక చదివితీర  
వలయును. ప్రయత్న పాఠశాలల యుపాధ్యాయుల  
కిది మిక్కిలి యుపయోగకరము. మరియు సంఘ  
సంస్కరణయం దభిలాషగల వారిల కిది చింతా  
మణియే యన నొప్పు. 450 పుటల పుస్తకము.  
జూలై 15 వ తేది లోగా వ్రాయువాడికి ఖర్చులు  
గాక రు. 1 పురు, తరువాత వ్రాయువారికి రు. 1-4  
కును సంపాదించును. వలయువారిట్లు వ్రాయవలయును.

ఆర్.యమ్.వి. జానకిరావు.

భోపల్, పాత గుంటూరు.

గుంటూరు.

(800)

### విశ్వాదకరమగు తెలుగు నవలలు

తీలాలేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీలక్ష్మణుని

రథము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రు. 1-0-0

యశోధర:—ఇందొక యాదుది తనమగనివైగల యనురా

గమునకై పడరానిపాటుపడి యున్న తిస్థితికిదెప్పును 0-12-0

మనోరమ:—మగడువేటకేగి నాశమనొద్ద జిక్కుకొనకతని

సామర్థ్యంబుచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మణునివైయును. 0-10-0

జగదేకరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తిస్థి

తికి దెప్పు సామర్థ్యవతి కథ ... .. అ. 0-10-0

సహనోదరవాంఛ:—తమ్ముడు బుద్ధితేక కలహించినను

అన్న సహింపవలయును నుటకు బోధించును. అ. 0-4-0

అత్తలారాబతుమున కోర్కనికోడండ్ర ప్రలాపము:—

అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0

మిత్రద్రోహము:—ఆపన్నంధుడగు మిత్రునిపై నిదమాపి

కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0

వలయువారు:— కల్లా బుక్ డిపో.,

6, సేక జేకేమేస్త్రి పీఠి, సామాకాగు పేట, మదరాస్.

ఇదియేగాక యితరవలలు కథలు పుస్తకములను పంపుదుము.

126 చిన్న పురుగులు 100

### పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

మందు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట,

పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన

గలుగును.

సాతమలారా! ఈ పురుగులతో కేయింబువ్వక,

విధి విధానములేక మీరు పనిచేసినచో

మీ మీ గృహములలోని పాతబట్టలు

బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరికలేక పనిచేయుమందు ఈమందు

పురుగునష్ట, అతివ్యాధికయి చేసొందిన

తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినవంటు.

మందు ఆరంభయిన వెంటనే మీ

భక్త నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగించక

ఉపయోగించిన అచింతకాలముననే బట్టకు

వాటికో గహభాగ్యులు గావలసినద్యును

కావున నిట్టి పరమభక్తువును

“కామినియా నూనె”

ఉపయోగమున సంహరింపుడు. మందును బోగొట్టును.

వెండ్రుకలను రాలనివ్వదు. పుర్రెపండును బోగొట్టును.

తీలకట్టును పరిమళ నుగంజునవ్వదు.

ఈరీతిని, నక్షత్ర గూఢముల కనుగుణంబుగా మందు

పడవలెను.

మీల బాటి 1-కి రు. 1-0-0 ౧. పి. రు. 0-4-0

3-కి రు. 2-10-0 ౧. పి. రు. 0-1-0

ఉచితము.

ఈ మందును మజ్జాపరమెటరాయి, అర్థశాటితి

మంతుకొనవారిపై పికసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత

కూడె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు టెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జమ్నాబాద్ పీఠి, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజెంట్లు:— మెహతాపురమోత్రయాల్,

29, వైవాళూరుకోడీ, మదరాసు

చందుడువలన కలుగు లాభమేమి? అట్లుండుట ఎట్లు న్యాయమగును? ప్రస్తుతస్థితి కిదియే యుత్తమమార్గమని తోచవచ్చును. ఇట్లు యావచ్చారత జాతీయసంఘములు రెండవరాజీనామాల నియ్యవలెనని తీర్మానించినపుడు వాగ్ధ్యుల రాజీనామాల నిచ్చుటకు ప్రజలందరు సంగీకరించిన వారగుదురు. మరికొందరు మరల నియోజింపబడుటకు సిద్ధపడుదురని నెరుగుదును. కాని వీరివలన ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిగూడ గొప్ప నైతిక జ్ఞానము కలుగగలదు. అంగ ప్రజాగణముకు మాత్రమే గాక ప్రపంచమున కంతటికిని గూడ భావతీయులస్థితి బాగుగా తెలియగలదు. దానివలన కొంత లాభము కలుగగలదు.

విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల

మదనపల్లి.

మదనపల్లిలో నున్న దివ్యజ్ఞానసమాజమువారి కళాశాల మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమున 1915 సంవత్సరములో శేర్లూరి కొనబడినది. ఇప్పుడది శేరిలింగంపల్లి విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలగా మారింది. 1888 సంవత్సరమున నిది యొక పాఠశాలగా స్థాపితమైనది. ఈ కళాశాలయన, దానికి సంబంధించిన పాఠశాలలను దివ్యజ్ఞాన సమితివారి యాజమాన్యముక్రింద నుండేది.

శ్రీమతి బీ. నెంటుమ్మగారు ఏర్పాటుచేయించుచున్న జాతీయవిద్యావిధానముల బట్టి యిటు విద్య గలపుటకు దివ్యజ్ఞాన విద్యాసమితియొక్క ప్రస్థితి గతి దీనివలన నెలలో నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుతము జాతీయ విద్యాసంఘ మొకటి స్థాపించబడినది. అందుచే దివ్యజ్ఞానవిద్యాసంఘమువారిందులో కలసి పనిచేయుదురు.

మదనపల్లి కళాశాల జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలగా మారింది. జాతీయవిద్యాసంఘమువారు దీని నంగీకరించుచు తలచుచున్నారు. కాని చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షకు పోవుట కిచ్చగలవాళ్లు చేయవచ్చును. ఈ కళాశాల చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునండి త్వరలో తీసివేయబడునని మేము తలచుచుంటిమనియు, అప్పుడు ఇచ్చుచున్న బాలిక కితక స్థలములలో ప్రవేశము కలుగుట కష్టము కావచ్చుననియు, ఈ విషయము నెల్లరును యోచింపవలయుననియు, మేము మున్ముందుగనే తెలుపుచున్నాము. మరియు, మదనపల్లివద్ద విద్య నభ్యసించు వారలకు జాతీయవిద్య గరపబడు ననియు, జాతీయ విశ్వవిద్యాలయపట్టుమిల్లివిద్యార్థుల కొరంగబడుననియు మేము ప్రకటించుచున్నాము.

అనతికాలములో భారతదేశము ప్రపంచములో సాటిదేశములలో గౌరవమును సంపాదించి, ఉన్నతస్థాన మాక్రమించవలయు నెడల, భారత యువకులకు మతాదేశమును దేశభక్తిని నెలకొల్ప విద్య గలపబడవలెను. ఆధునిక విద్యావిధానములలో, కొన్ని జాతీయ ప్రతిష్టాపనములలో దక్క నితర స్థలములలో జాతీయ తత్వమునే పూర్తిగా మరచిపోవుట తటస్థించుచున్నది. అందుచే, భారతబాలకులు బాలికలను నుతమును నిర్లక్ష్యముచేసి, దేశభక్తియను వాంఛించక వర్తించుచు, మాతృభూమి కెట్టి నేరము చేయలేకున్నారు. జాతీయవిద్యాసంఘమువారు విపులముగ విద్యావిధానము నేర్పించుదురక, ఈ క్రింది విధానములు తాత్కాలికపరమోగాధము నిర్ధమ చేయబడినవి. భారతదేశమున నిజముగ జాతీయవిద్యను నెలకొల్పటకు ప్రభుత్వమువారి ప్రాధాన్యమునున్నట్లు ఎట్టి సూచనలను గానరాకుండుటచే, జాతీయవిద్యను, తమంతట దామ యువకులకు గలపు భారము భారతీయులపై నున్నది.

మొదటి సంవత్సరపు విద్యావిధానములో నుతమును, శరీరవ్యాయామమును ముఖ్యముగ నేర్పబడును. హిందూదేశము యొక్క భూతభవిష్యత్తులనుగూర్చి మతము నెఱుంగనివానికి సుగ్రహ్యములు గావు. తనవార యువకులలో ననేకులకు మాతృభూమి విజ్ఞానము శూన్యముగనుండుట మిగుల సంతాపకరము. జాతీయభక్తి మాతృభూమిలో నివేదికృతమై యుండును గాన, ఇట్టి పరిజ్ఞానము లేకపోయినయెడల, జాతీయ జీవన మసంభవమగును. భారతదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము పట్ల తన విధ్యక్త ధర్మమును నిర్వహింప శక్తివంతమై యుండుటకు, ఇచ్చట ఆంగ్లభాష ముఖ్యభాష నేర్పాటు చేయబడును. ఆర్థికశాస్త్రమును, నివీక్షను ఎల్లరకు నిర్బంధ పఠనీయములు. ఈ విధముగ నెల్లవారలకు మంచి పాఠాలనుగ చేయుటయే యీ విద్యావిధానాశయము.

ఇప్పుడు కళాశాలావిద్యను కూడ నభ్యసించుటకు తగిన విధానముల నేర్పబడుచున్నవి. కాని, ప్రస్తుత మొక విధానమును తాత్కాలికపరమోగాధమునకు నిర్ధమ చేసితిమి. ఇది రెండభాగములు (1) కొంత నిర్బంధకము, కొంత విచ్ఛిన్నము. (2) ప్రత్యేకతము. మొదటిభాగములోని విద్య ఒక సంవత్సరములో గలపబడును. మొదటిసంవత్సరపు తాత్కాలిక విధానములు. నిర్బంధకము:— (1) మతము, (2) శరీరవ్యాయామ విద్య, (3) మాతృభాష, (4) ఆంగ్లభాష, (5) హిందూదేశమునకు సంబంధించిన ఆర్థికశాస్త్రము, నివీక్ష. విచ్ఛిన్నము:— (వీనిలో నేగణమువైనను పఠింపవచ్చును) (1) గణితము, పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము, రసాయన శాస్త్రము

(2) రసాయనశాస్త్రము, జీవశాస్త్రము, శారీరక శాస్త్రము. (3) ఆంగ్లసారస్వతము, రాజకీయములు. (4) ఆదిభాషలలో నొకటి (5) సంక్షిప్తపీఠిక, బుక్కుపీఠింగు, టైపురైటింగు, (లివింగునర్టిఫికేట్టు) (6) విజ్ఞానశాస్త్రములో ప్రారంభపాఠములు, బోధకవిధానములు, గృహకృషినిర్వాహకము (శ్రీలక్ష్మ) (లివింగు నర్టిఫికేట్టు), (7) బోధకవిధానములు, విజ్ఞాన శాస్త్రములోని ప్రారంభపాఠములు, చేతిపనులు (లివింగు నర్టిఫికేట్టు) నిర్బంధపఠనీయ విషయములు:— (1) ప్రతివిద్యార్థికిని తనమతములో, సాధ్యమైనంతవరకా మతస్థులచే నుతబోధ గావించబడును. (2) శరీర వ్యాయామము, హిందూదేశ వర్ణకులనుబట్టియ, విద్యార్థి శరీరస్థితినిబట్టియ నెసంగబడును. శారీర శాస్త్రమును గూర్చియు, ఆరోగ్య విషయములను గూర్చియు ఉపన్యాసము లొసంగబడును. (3) విద్యార్థులకు వారివారి మాతృభాషలలో పాండిత్యముల వడజేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు గావించబడును. (4) వ్యావహారికపరమోగాధమునకు తగిన ఆంగ్లభాషాజ్ఞానమును, తగిన ఆంగ్లసారస్వత పఠనమును ఎల్లరకును అవశ్య పఠనీయములు. (5) పౌరవిధులను గూర్చి పితౄసంతకర కుపయోగకరముగ విద్యార్థులకు బోధనలు సలపబడును. ఇష్టమైన విద్యార్థులు ఇండియాదేశము ఆగ్ శాస్త్రమును పఠింపవలెను.

విచ్ఛిన్న విషయములు

1, 2 గణములను చదువువారు, గణితము, పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రము, రసాయన శాస్త్రము, వృక్ష శాస్త్రము, వ్యయసాయము, శిల్పిశాస్త్రము— వీనిలో పట్టుముల నందుటకు వీలు కలుగును.

మూడవ గణమును పఠించువారు ఆంగ్లభాష లోను, ఆంగ్లసారస్వతములోను, చరిత్ర, వేదాంతము, ఆర్థికశాస్త్రము, రాజకీయములలో పట్టుముల నందవచ్చును.

నాల్గవ గణమును నభ్యసించువారు సంస్కృతమున పట్టుముల నందవచ్చును.

అయిదవగణమును దీసికొనువారు వర్తకములో పట్టుముల నందవచ్చును. ఇందులో వ్యావహారికపరమోగాధముగ విద్యగలపబడును.

ఆఱవగణము శ్రీలక్ష్మమాత్రమే నిర్ణయింపబడినది. ఇది దీసికొనినవారు విద్యాబోధకమును నేర్చుకొనుటకు వీలు కలుగును.

ఏడవగణము (1) ఉపాధ్యాయులు నుండి దేశసేవజేయుదలను వారికిని (2) ఉన్నతవిద్యాబోధకజ్ఞానము నలవడజేసి కొనడలచువారికిని నుపయోగకరము.

మూడుసంవత్సరముల విశ్వవిద్యాలయ శిక్షణము (తాత్కాలికము)

ఈ క్రింది తాత్కాలిక విధానములు 1918 సంవత్సరము నుండి అమలులోనికి వచ్చును:—

(ఎ) గణితశాస్త్రములు (మొదటిగణము) 1 వీక్షణితము; త్రికోణశాస్త్రము; కాలక్రమము; త్రిభుజగణితము; మున్నగునవి. (2) దైవామిత్య; సక్షుతశాస్త్రము. (3) పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రము: (ఎ) ఆధునిక పదార్థముల స్వభావములు, (బి) తేక నేడి, (సి) లేక నెలకురు, (డి) విద్యుచ్ఛక్తి ఆకర్షణశక్తి. (4) ఆంగ్లభాషలో వ్యాసరచన.

(బి) పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము (మొదటి గణమునుండి) (1) భౌతికపదార్థ స్వభావములు; నేడిమి; నేత్రేషమయకజ్ఞానము; విద్యుచ్ఛక్తి, ఆకర్షణశక్తి; ధ్వనివిషయకశాస్త్రము; పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రచరిత్ర. (2) (ఎ) విద్యుచ్ఛక్తి (తంత్రీ, టెలిఫోను), (బి) తేక, ఎలెక్ట్రోకెమిస్ట్రీ, (సి) ఫోటోగ్రాఫీ, వాతావరణ శాస్త్రము. (3) వైవిధ్యములలో అనుభవజ్ఞానము. (4) ఆంగ్లభాష వ్యాసరచన.

(సి) రసాయన శాస్త్రము (మొదటిగణమునుండి) (1) శాస్త్రముయొక్క చరిత్ర మున్నగునవి. (2) వ్యవసాయక రసాయనశాస్త్రము రంగులు, మున్నగునవి. (3) వీనిలో అనుభవజ్ఞానము. (4) ఆంగ్లభాషలో వ్యాసరచన.

(డి) శిల్పిశాస్త్రము (మొదటిగణము నుండి) విషయ పట్టిక యోచనలోనున్నది.

(ఇ) వృక్షశాస్త్రము (రెండవగణమునుండి) విషయ పట్టిక యోచనలోనున్నది.

(ఎఫ్) వ్యవసాయము (రెండవగణమునుండి) విషయ పట్టిక యేర్పడలేదు.

(జి) ఆంగ్లభాష, ఆంగ్ల సారస్వతము (మూడవగణము నుండి) విషయపట్టిక యేర్పాటు కాలేదు.

ప్రీ విద్య.

ప్రీవిద్య క్రమక్రమముగ మనదేశముల మనముల నాకవీంచుచున్నది. ప్రీలు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలయందు ప్రీలులు కావలెనని కొందఱభిప్రాయపడుచున్నారు. వీరికి ప్రాథమిక విద్యయే ముఖ్యమనియు, వంట, చేతిపనులు మున్నగువానిని నేర్పిన చాలుననియు కొందరు చెప్పుచున్నారు.

ఈ సమస్య నిర్ణయించుటకు పూర్వము, గృహకృషి నిర్వహణమున కెట్టివిద్య అవసరమో యిందుక యోచింతుము. వీరికి విశ్వవిద్యాలయ శిక్షణ మవశ్యమే! ఇది అనవసరమని నాయభిప్రాయము. ఇందుచే, ప్రీలు విశ్వవిద్యాలయములలోని గొప్పపరీక్షలలో కీర్తిగాంచకూడదని నేను చెప్పుటలేదు. కాని, ప్రీలందరును విశ్వవిద్యాలయపట్టుముల కాశించి విద్య నభ్యసించుటచే వీరి శరీరారోగ్యము పూర్తిగ చెడిపోవుచున్నది. ఆధునిక విద్యావిధానముల వలన మనబాలిక యొక్కయు, బాలికలయొక్కయు, దేహబలమును, ఆరోగ్యమును నశించుచున్నది. పట్టపరీక్షల పోయిన యువకులలో 100 కి 75 గురు శరీరారోగ్యము చెడుటచే, నెట్టి పని నై నను చేయ నశక్తు లగు చున్నార. భారత యువ జనులే యావిద్యనలన ఇట్టికష్టముల పాలగుచుండగ, మన బాలికల స్థితి నేర చెప్పవలయునా? భారత దేశోద్ధరణమునకు ఆరోగ్యవంతులను, బలవంతులను అగు శిశువులు జనన మొందవలెను. అందులకు మాత్రమ మిగుల దృఢశక్తిరలై యుండు టావశ్యకము. మరియు, మన బాలికలు తమ కాలమంతయు విద్యాస్నేహమునకే వినియోగపరచినయెడల, వంటమున్నగు గృహకృషిముల నిర్వర్తించుట, మెట్లనాకు తెలియకున్నది. బాలికలు వివాహితలై అత్తవారింటికి వచ్చినతరువాతనా యిట్టి పనులను నేర్చుకొనుట! అందుచే వీరికి ప్రాథమిక విద్య అవసరమని నా అభిప్రాయము. మాతృభాషయందుగాని, ఆంగ్లమునగాని వ్రాయుట, చదువుట వీరికి నేర్పిన చాలును. మన మతగ్రంథములను చదివి, వాని నితరులకు సుబోధకము గావించుటకీ విద్య చాలును.

తరువాత బాలికలకు వంటచేయుట నేర్పవలెను. ఇది బాలికావిద్యకు ముఖ్యము. ఇందులకు తగిన వంటవారల నేర్పరచి, యీ శాఖ నభివృద్ధిచేయ నెల్లరును యత్నింపవలెను.

ప్రీలకు శిశుపాఠశాలమును గూర్చి చెప్పవలెను. ఇందులకు కొంచెము వైద్యవిద్యాజ్ఞాన మావశ్యకము. సాధారణ వ్యాధులను గూర్చి వీరికి నేర్పవలెను. ప్రీలు తమ శిశువులకు నుంచుగుణము లలవడునట్లు చేయుటకు వీరికి తగిన విద్య నొసంగవలెను. మట్టుపని, జీవపని మున్నగువానిని బాలికలకు నేర్పవలెను. మరియు, బాలికలకు సంగీతమును నేర్పవలెను. ఈవిధముగ మన బాలికలకు విద్యచేయించిన బాగుండునని నా అభిప్రాయము. 'ఒక విద్యాభిమాని'

(హెచ్) హిందూదేశ పరిస్థితులకు సంబంధించిన చరిత్ర విషయకజ్ఞానము. (మూడవగణమునుండి).

హిందూదేశ చరిత్ర:— ప్రాచీనాధునికచరిత్రజ్ఞానము గ్రీకులొక దేశచరిత్రములు; బ్రిటిషురాజ్య ప్రతిష్టాపనముల అభివృద్ధిని గూర్చి విపులముగ నేర్చుకొనుచు, బరోపాఖండములో స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధిని గూర్చి ఈవిషయములను పఠించుట; రాజకీయవిజ్ఞానశాస్త్రము.

(ఐ) వేదాంతము (మూడవగణమునుండి) హిందూదేశ వేదాంతములో విపుల జ్ఞానము.

(జి) ఆర్థికశాస్త్రము, రాజకీయ విషయకశాస్త్రము (మూడవగణమునుండి)

(కె) సంస్కృతిము (నాల్గవగణమునుండి) ప్రాచీన సంస్కృతము? సంస్కృతసారస్వతము హిందూవేదాంతము; హిందూచరిత్రము; శబ్దోన్నితిశాస్త్రము; ప్రాచీన హైందవ సాంఘిక పరిస్థితులు.

(ఎల్) వాణిజ్యము (అయిదవగణమునుండి) వాణిజ్య చరిత్రము, వాణిజ్యశాస్త్రము, హిందూదేశ పారిశ్రామిక చరిత్రము సంక్షిప్తపీఠిక, టైపురైటింగు, వాణిజ్యమునకు వలయు ఆంగ్లభాషాజ్ఞానము, హిందీభాష.

(ఎం) బోధనము. (ఆఱవ, ఏడవ గణములనుండి) వైశాస్త్రములయందు పట్టపరీక్షలలో నుత్తీర్ణులగు వారికి శాస్త్రము నేర్పబడి పట్టుము లొసంగబడును.

మతము, శరీరపరిశ్రమముఖ్యముగ నిట గమనింపవచ్చును. ఈ విద్యావిధానములు తాత్కాలికములు గాన మార్పునొందవచ్చును. (నశేషము)

పరిపాలక సంఘ నిరూపణము.

(కృష్ణాపత్రిక.)

“బిసెంటునిధి”కి ధనమును ప్రోగుచేయ కొందఱు వివిధ మండలములకు రానైయున్నటులు మీపత్రికాముఖమున జదివినది. ప్రస్తుతము ఈదేశమున ప్రజలనుకలవర పెట్టుచున్న రాజకీయాందోళనమును గూర్చి మావారు బాత్రిగా ఎలుగరని చెప్పటకు సిగ్గుచున్నది. ఇట్లుండ, శ్రీమతి బిసెంటు ప్రభృతుల నిర్బంధవాసమును గూర్చి కూడ అనేకు లెఱుగరని వేరే వ్రాయబనిలేదు. ఇక్కడ ధనవంతులగు వైశ్యకుటుంబముల నేకములు గలవు. నిధిక ధనమును ప్రోగుచేయ బయలుదేరువారిలో సొకరిద్ద రిచటికించచ్చి ప్రవాసములు, నిధియొక్క ప్రయోజనమును గూర్చి చెప్పినవైని కొంతధనము సమకూడగలదు. ఇందువలన రెండు ప్రయోజనము లుండును. ధనమును కూర్చుట. అజ్ఞానదేశయం దున్న వారిని మేలుకొల్పటం. తిలారు రెయిలుప్రేమకుడు మాయూరు 1½ గంటల ప్రయాణములో నున్నది.



# స్థానికవార్తలు

**మొకానికల్ ఇంజనీరింగు స్కూలు వార్షిక తీర్మానము:**— ఈ నెల 6-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు ఇ. పి. మెట్ కాఫ్ గారి అధ్యక్షతక్రింద నీ వార్షిక తీర్మానము జరుపబడును. ఈ సభా కాలమున లోగడ విద్యార్థులుగనుండిన వారును ఉపాధ్యాయులుగా నుండినవారును దయచేయ ప్రార్థింతురు.

**ఆత్మహత్య:**— పెరంబూరులో శాపకృతుల రామానుజులు నాయుడుగారి తోటనుండి గుర్రపులో గత నెల 9వ తేదీ సాయంకాలము 5½ గంటలకు నీటిపై తేలును పోక స్త్రీ శవము అగుపడినది. పోలీసువారికి యీ సంగతి తెలుపబడగానే వారా వెళ్ళుచున్నప్పుడు బోయిశవమును పైకి తీసి కోసి సోదాచేయుటకు బడిరి. పరిశోధన తరువాత ఆత్మహత్యయని పంచాయతీ దారులు తీర్మానించిరి.

**సవరణ కాబడిన తపాల నోటీసు:**— కొలంబూరుగా దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బంపబడు ఉత్తరములను యీ నెల 6వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 5-25 నిమిషముల వరకును యీపురి జనరలు పోస్టాఫీసునందు జేయవచ్చును. రంగూనునకు బోవు ఓడ బుధవారము (4-7-17) మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు యీపురికి వచ్చునంది బయలుదేరును.

**ఎగ్జూరు ధర్మ రాత్రి పాఠశాల:**— పి. భాష్య చార్ల నాయుడుగారి పోషణముక్రింద యీ పాఠశాల ఎగ్జూరు గంగు రెడ్డి వీధియందున్న హిందూ ప్రాగ్రిన్ పాఠశాలయందు స్థాపించబడినది. గత నెల 30 వ తేదీ శనివారము నాటి రాత్రి ప్రారంభోత్సవము జరుపబడినది. అనేకమంది విద్యార్థులును, ఇతరులును విద్యార్థుల కుచితముగా విద్యగణ పుట కంగీకరించిరి.

**చెన్నపురి వాల్చుట్టియర్లు:**— నేటి దినము ఉదయము (2-7-1917) యీపురి వాల్చుట్టియర్లుగ్రామక సేవలో జరిగినవారును నిలంపు గ్రామమున మైదానములలో తమ సేవ యొక్క 'దయమండు జ్యూన్' ఉత్సవ గౌరవాన్ని పరిక్రమణము కావించిరి. మా. లెఫ్టెనెంటు కర్నలు ఎఫ్. హెచ్. డబ్లియూ. గిల్బర్న గారు ఉపన్యాస మొనరించిరి. తరువాత వీరచిహ్నము కలిపి ప్రధాన శిబిరమునకు బోయిరి.

**మదరాసు ఇండియా హౌస్:**— 1917 వ సంవత్సరం జానువరితో సంబంధము అర్ధసంవత్సరమునకు పాంకివారికి మెట్టు ఆదాయము 177292-11-11 లు. సామ్యు హౌస్ లో జేసినవారికి 6 వడ్డీ పాకి ఉద్యోగస్థులకు జీతములు వైరా భిక్షులు రూ 96671-15-11 లు పోగా రాబడి రూ 80620-12-00 గత సంవత్సరములో సమానము 10605-9-1 లు. రూ 91226-5-1 లు నిలవయ్యెను.

**రావుసాహెబు, సి. ఎల్. ఆర్. రెడ్డిగారు:**— వీరు తపాలాఫీసునందు మొదట స్టాంపుగా ప్రవేశించి ఎన్ని పుస్తకము సార్టింగును కులభిక్షములతో గావించు పద్ధతుల నేర్పరుచుటకు తమ తెలివితేటల నుపయోగించుచు తుదకు తపాలా సూపరెండెంటు పదవిని బడసిరి. తపాలాఫీసులందు 34 సంవత్సరములు పనిచేసి తుదకు సూపరెండెంటు పదవిని బడసి యిప్పుడు తమ పదవిని నాలింపదలచి యున్నారు. అని తెలియుచున్నది.

## దేశీయ మహాసభ.

### మదరాసు రాష్ట్రీయ సంఘము.

సంఘమువారి క్రింది తీర్మానము మొదలి.

(1) సంఘమువారు బొంబాయి రాజధాని సంఘమువారి యభిప్రాయముతో నేటి భవించుచున్నారు. దొరతన సువారలంబించిన నిరోధన రాజ్యతంత్ర కారణమున నీ రాష్ట్రమున ప్రజలయందు దంతుత్పత్తి బయలుదేరినది. దొరతనమునామ వలంబించిన విధానమును మానుకొనునట్లు చేయవలెకాదు. అనుచున్నప్పుడు దొరతనమువారి రాజ్యాంగ విభావమును వెలువరించి సంస్కరింపము నారంభించిగాని ప్రజలు సంతుప్తులుగా బాలరని కమిటివారి యభిప్రాయము. అను నీ తీర్మానము సర్ విలియము వెడ్డెర్స్లెస్ గారికి పంపబడినది.

(2) అభినవ భీష్ముని రాజ్యమున దేశమునకు మహా విపత్తు సంభవించినది. నాలోజి మహామహుని మృతి కపాగ సంతాప మందుచుంటిరను మదియొక తీర్మానమొనరింపబడినది. ఈ తీర్మానము నాలోజిగారి కుమార్తెకు తంత్రి మూలమున తెలియజేయబడినది.

### వై. ఎం. ఐ. పి. కేసును పోలీసువారు వదలు

కొనుట:— యువజన భారత సంఘ మందిరము (గోల్డెన్ హాలు) నగడిన జూను 21 వ తేదీని జరుపబడిన ఆక్షేపక మహాసభకు 1000 మందికంటె నెక్కువగా జనమును లోనికి వదలి నందుకు పోలీసువారిచే సంఘమందిర కార్యదర్శి సి. ఎస్. గోవిందరాజులు ముదలియారు. (హైకోర్టు వక్తులు) గారిపై చేయబడిన కేసును రద్దు చేయవలసినదని పోలీసువారు ఈ నెల 2-వ తేదీని మేజిస్ట్రేటుగారి యొద్ద అర్జీని దాఖలుచేసిరి. సరుకులు ఇదివరకే జారీ చేయబడినవి. అయినను కేసు రద్దు చేయబడినది.

### యుద్ధమునకు సహాయ మొనర్చినవారి పేర్లు.

మైసూరు జేష్టరాజుకుమారిగారి తరపున మైసూరు దివాన్ గారు 100,000 రి. పి. రెడ్డిగారు 200 ముల్లంగి పొన్న స్వామి సెట్టిగారు 100 పి. ఎల్. పి. ఆర్. ఎం. ఎస్. వెంకటాచలం సెట్టిగారు 2200 పి. ఎల్. ప్రభాకర్ పూర ఆయ్య గారు 1000; పొట్టు సుబ్బారాయుడు సెట్టిగారు 200; ముత్తు కె. పి. ఆర్. ఎం. రామనాథం సెట్టి గారు 8800; పొన్న అప్పిరెడ్డిగారు 200; పి. ముత్తుస్వామిచేమర్ గారు 400 జజ్జారు వెంకటరత్నము గారు 100; కడప జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటు గారు 38000 ముత్తు ఆర్. ఎం. ఎం. ఎస్. ఎం. ఎ. ఆర్. సోమసుందరం సెట్టిగారు 700; గుత్తుం పెదవెంకయ్యగారు 100 ఎం. ఆర్. ఎం. మహమ్మదు ఖాసిమ్ సాహెబుగారు- 500; దియ్యనైకెట్టు కాఫీరత్నయి కంపెనీ కోయంబత్తూరు 4000 పత్తికొండ ముత్తప్ప సెట్టిగారు- 1000 ను. ఎమ్మా గేకొనలి గారు- 28000 కె. ఎమ్. ఎల్. ఎల్. వాచప్ప సెట్టిగారు 8000; మద్రాసు బుద్ధయ్యగారు 100 బలభద్రపాత్రుని మాణిక్యరావు గారు 100 పి. కె. ఎ. సి. టి చిదంబర సెట్టిగారు 1000 రి. ఆర్. ఎం. ఆర్. ఎం. రామస్వామి సెట్టి గారు 100 ఎ. హెచ్. పొన్న స్వామి సెట్టి సోదరులు 5000 ఎం. ఎ. ఆర్. ఎస్. రామ నాథం సెట్టిగారు 9700.

### సావిత్రి నాటకము

కృష్ణవీలస సభ.

నిన్నటిదినము సాయంకాలము కృష్ణవీలస సభవారు విజ్ఞోరియా పురమందిరమున 'సావిత్రి' నాటకమును ప్రదర్శించిరి. అందు పాత్రలు ధరించినవారందరూ తమ పాత్రభాగములు చక్కగ వర్ణించిరి చెప్పవచ్చును. నిన్నటి రాత్రి నాటకము జయప్రథముగా నుండెనుటకును బాగుగ లేదనుటకును గూడ మీలెరు. కథానాయక నాయకీల కీరువురమున క్రావ్య మృదువుర గాత్రములు తేమ చాల లోటుగ కనబడినది. గాత్రముభంగ్యము లేకున్నను, భావప్రకటన శక్తికైననున్న నీ లోటు కనపడియుండదు. నాటకమునకు సంగీతము అవసరమని నావాదముగాదు. సంగీతము కొన్నిచోట్ల అవసరమనియు, మరికొన్నిచోట్ల భావమును చక్కగ ప్రకటింపదనియు, ఇంకను కొన్నిచోట్ల భావమును చెరిచి, కథ యొక్క గాంభీర్యమును పాడుచేయుననియు నా అభిప్రాయము. ఎప్పుడైనను భావగాంభీర్యము (Intensity of feeling) ప్రకటించవలెనన్న దానికి సంగీతము పనికిరాదనియు, అది అర్థగాంభీర్యమును చెరుచుననియు నమ్ముచున్నాను. ఏభావమునైనను అధికముగా కనుపరుచునప్పుడు వచనమే బాగుండునుగాని, పద్యము గాని కీర్తనగాని సమంజసము కాదని నా అభిప్రాయము. నిన్నటి దినము సభ్యవంతుడు చచ్చునప్పుడు ఒక కీర్తన పాడెను. దానిపల్ల ప్రేక్షకులకు దుఃఖము కలుగలేదు కదా, కొందరు ఆక్షేపననుసరించుచు, తాళము వేయుచుండిరి. అప్పుడు హా! అంధరంగమున, నాటక ప్రదర్శనము ఇంత హీనస్థితికి వచ్చెనదాయన చింతపుట్టె. ఈతప్పు కేవలము ప్రదర్శకులదేకాదు. గ్రంథకర్తలుకూడ యీ భావము గ్రహింపకుండుట కడకోచనీయును. శృంగారము, భక్తియున్నగునవి కీర్తనలచే బాగుగ ప్రకటింప బడును. కోపము, దుఃఖము ఇవి పద్యములచే బాగుగ ప్రకటింపబడును. నిన్నటి నాటకమునందంతను 4 లేక 5 పద్యములే యుండెను గాని ఇందుమించు 300 పాటలుండెను. ఆంధ్ర నాటక విభావములచే యిట్లు వ్రాసినో లేక ప్రదర్శకు లిట్లు మార్పు

కొనినో తెలియదు. దుఃఖము, సంతోషము, క్రోధము, శృంగారము, వియోగము మొదలగు సమస్త భావములు కీర్తనలచే బాగుగ ప్రకటింపబడునని తలంచునంతటివెట్టి మహాకవిలేదు.

శ్రీ. వేమధారి కన్న పురుష వేమధారి పాడుగుగను, కొంచెము స్థూలముగను, నుండుట సహజము. నిన్నటిదిన మది యేమో గాని భర్తలు పొట్టివారుగను భార్యలు పాడుగువారు గ నుండిరి. సత్యవంతుడు సావిత్రి ప్రక్క నిలుచుండగా సతదామెకు తమ్ముడూ లేక భర్తయాయన శంకవోడమె. మద్రరాజగు ఆక్షేపతి ఆతని భార్య యగు మాళవియొక్క పుత్రుడుగా తోచెగాని భర్తయని తోచలేదు.

కథానాయకుడు కొంచెము పాడగలడు. గాని భావనిరూపణశక్తిలేదు. కథానాయకి సావిత్రికి సహజముగ అస్వస్థ సాధారణమును, అస్వస్థముగను పతిశక్తిని చక్కగ ప్రకటించలేదు. అతడు ధరించిన చీర, రవికె, బోపామున్నగునవి పాత్రావర్ణ్య మిచ్చకములుగను సాత్వికములుగను లేవు. నారకు హాక విలునిరలె నుండెను. సుమాలి, యమ పాత్రము లొకసభ్యుడే ధరించెను. ఈతడు భావమును చక్కగ ప్రకటించెను. సుమాలిగావచ్చి తనహాస్యముచేతరక్తికట్టించెను. భగ్గరాజు భాగము ప్రదర్శించినప్పుడు తన గాంభీర్యముచేత ఆవర్ణకుల నానందింపజేసెను. ఈ నాటకమునకు కాంతి తెచ్చినది యితడే.

ఒక్క విషయముతో నేను ముగించెదను. యముదొక రాక్షసుని వలె నుండవలెనని యీ ప్రదర్శకులెక్కడ కనిపెట్టికో తెలియదు. విశ్వక్సేన కోరలేకలేదు, నల్లని భయంకరమైన ముగముచేతను, కనబడి యముడు, సత్యవ్రతుడును, భర్తాత్ముడును, భర్తాచియు, యుద్ధిష్ఠిర నంతవానికి తండ్రయూ, సుమస్తాకములందుండు తీవ్రకోటుయొక్క పుణ్యపాపముల విచారించి ముప్పులను క్షించునట్టియూ, సత్పురుషుల నాశ్లేషించునట్టియూ భర్తాదేవత కనుపట్టదాయెగాని, దుష్టహార భయంకర రాక్షసాభిముఖులలె గానించె.

రా. వెంక. రంగ

### ద్వితీయ ఆర్యక్షత్రీయ మహాసభ.

ఒక విలేఖకు డిల్లు (వాయువు నాడు:--

ఈసభ గత మాసము 25-27 తేదీలయందు మైసూరు సంస్థానము నోరి బదనూర్ తానాకా వరకూరు గ్రామములో యుక్తి ఆదిపూజి సోమనాథరావుగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. ఆర్యక్షత్రీయ ప్రతినిధులయందు 25 వ తేదీకే విజయము చేసిరి. గ్రామములయందు నున్నవారుతో నున్నవారివోడగను. గ్రామములయందు వివిధ తోరణ, పతాక రంభాస్తంభ, రంగవల్ల విరాజింపబడు ఒక మంటపము నిర్మింపబడియుండెను. ఆర్యక్షత్రీయ సోమనాథరావుగారు సభాప్రత్యక్షితికి రాగోరి పాటుపడుచుండు ఆంధ్రమహాబాలిలో ఆర్యక్షత్రీయము లొక యంగము గనుక వారును సభాప్రత్యక్షితికి వచ్చుటకు బ్రయత్నించుట యంతయు సమంజసమని నుడిచి, సభను ప్రారంభించిరి. జేదవేదాంగ పారంగతులకు భట్టులనియు, లోకస్వరూపకర్తలకు రాజు లనియు, విరుదములంద జన మిరెండు విధముల కోవెదులు గ వలయునని మనవ్రూపులు మనకు కట్టాని అను చిహ్నం బొసంగిరి. పూర్వము మన కీమిరు సాధక మగునట్లు, సకల కలావికారముల మై రాజపూజ్యులమై యలరారుచుంటిమి. ప్రస్తుతపు మనస్థితి మిక్కిలి శోచనీయమై యున్నది. దానిని తొలగించు కొనుటకు, మన మన్నివిధముల పాటుపడ వలయునని యొక సభ్యుడు ప్రభోధించెను. అంతటితో నాటి కార్యక్రమము ముగిసెను.

నాటిరాత్రి సోమనాథరావు గారు దయాకరవిజయమును హరికథగా జెప్పి సభ్యులను, నిరుపమ బ్రహ్మాండ వార్షిలో నోలలాడించిరి. రెండవనాడు మరొకందరు సభ్యులు దయవలయులోని లోపములనుగూర్చి విచిత్రముగ నుపన్యాసించి, వాని నన్నిటిని సవరించుకొనినగాని లోకములో తమకు నున్న మనస్థానము కలుగజాలదని నొక్కి చెప్పిరి. తృతీయ ఆర్యక్షత్రీయ మహాసభ చిత్రదర్శనములో జరుపునట్లు తీర్మానింపబడినది. ఇట్లు యీ ద్వితీయ ఆర్యక్షత్రీయ మహాసభ మిక్కిలి జయప్రథముగ జరిగెను.

### వైద్యోద్యోగుల సైనికసేవ

అలహాబాదు, జూలై 1:-- పమునీరు పులికయిటుల వ్రాయుచున్నది. హిందూదేశ ఆనుపశ్రులలో కొంతమంది వైద్యోద్యోగుల స్థానమున వైద్యోద్యోగుల ప్రవేశవెట్టి ఆయనోగల సైనిక సేవ కుపయోగించి బాగుండగను యంగమును హిందూదేశ దొరతనమువారు తక్కించుచున్నారు. అటుల పనిచేయ నిచ్చుగించు వైద్య శ్రీల పేర్లను దొరతనమువారు వాంఛించుచున్నారు.

## తైవమహాసభ

సంస్కృతభాష లేక హానివిద్య సభ్యులను  
సభిగాని వేదాధ్యయనము చేయునట్టి గాని తైవ  
ప్రామాణ బీదబాలురు సై సభవలన ద్రవ్యసహాయమును పొందగోరువడల జూలై 15 వ తేది  
లోపలను కార్యదర్శులలో నొకరిగాని కోశాధికారిగాని దరఖాస్తులను పంపుకొన వలయును.

కొంపల్లి కోటిలింగము  
కా. నాగేశ్వరరావు  
కార్యదర్శులు

### విషయానుక్రమిక.

జాతీయద్య	2
విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల పదనపల్లి	3
స్వరాజ్యసమితి	4
స్థానికవాదలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
ఆనిబిసెంటుగారి నిధి	6
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	7
బరోపామహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీవార్తలు	8-9
కృత్వాంతములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవార్తలు	11-12
బిసెంటుగారి నిధి	18
ఆంధ్రోద్యమ కృత్తిలేక సభ	14
వీజాపూరు శిథిలము	15

## ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1917 సం॥ జూలై నెల 3-వ తేది

మంగళవారము

### ఆనిబిసెంటుగారి నిధి.

దేశమునకు స్వపరిపాలనము లభింపకముందు, ప్రజల త్యాగశీలము వెల్లడి కావలయును. స్వపరిపాలనమును పొందుటకు దగిన స్థైర్యము ప్రజలకు గలదని కార్యములో గనుపడుచున్నది. త్యాగమే భోగమునకు మూలము. దేశమున నిర్బంధశిక్ష లధికమగుచున్నది. సక్రమాందోళనమునకు విఘ్న నరంపరలెక్కుడగుచున్నది. కాని ఈవిఘ్నములను చాటగలిగినపుడే స్వపరిపాలనార్హత సువ్యక్త మగును. మానవజీవితములందువలెనే, జాతీయ జీవనముందును అనేక శోధనలు ఎదుట నుంచ బడును. ఏజాతి యా శోధనలు దైవకల్పితము లని నమ్మి, వాటిని విడిచి భయపడక కార్య సాధనమునకు బూనునో, యా జాతికి విముక్తి గలదు. శోధనల గాంచి నిష్పరజెంది, వెనుకంజ వేయు జాతి యధఃపతితమగును. కష్టకాలముననే, సుగుణములు తమ సహజ కాంతిలో బ్రకాశించును. మాణిక్యము సానబట్టినపుడే నిజసౌందర్యమును గనుబజుచును. ఈసత్యము ప్రపంచచారిత్ర జదివిన వారల కెల్లరకును కరితలములకమే. అట్టి తీవ్రశోధన భారతజాతి నెదుర్కొనినది. ఈ శోధన కాగిన యెడల, స్వపరిపాలనార్హత భారత జాతి యందు బహిర్గతమగును. ఆ సుభ సమయమున స్వపరిపాలనాప్రదానము నాపుట కెవరికిని సాధ్య పడదు. నిర్బంధ ప్రవాస శిక్షలు జాతీక శోధనలై యున్నవి. వీటివలన నేర్చికొనదగిన పాఠము ఏమిటో యిది పోయినచో, ఈ సమయమును వ్యర్థము చేసిన వారమగుదుము. అంతఃశత్రువులు గూడ ఈ సమయమును మొడుగుచున్నారు. ఒకవంక వీరినిసమాధాన పరచవలయును. వేరొకవంక స్వాతంత్ర్యవేళ పూరితులగు బ్రిటీషు వారికి, మన యాశయముల న్యాయమును, మానసములకు నాటవటులు నివే దింపవలయును. ఈ కార్యనిర్వహణము సామాన్య మైనదిగ గాన్పింపలేదు. వ్యామోహమున బడిన దేశీయులను, దేశీయులగమ్యస్థానమును గూర్చి గ్రహింపని ఆంగ్ల దేశీయులను గూడ, యాకర్షింప వలసిన భారము స్వపరిపాలనాశయాలపై నున్నది. నిర్బంధప్రవాసశిక్ష లే, విశేష భారమును తొల గించినవి. హామురాలు విషయమై తటస్థభా వముతో నుండిన హిందూ మహమ్మదీయ నాయకు లనేకులు స్వరాజ్యసమితులలో సభ్యులయి తమ యత్నాహుతిశయమును జూపిరి. రాజకీయాందో శనయందిదివరకు జోక్యము కలిగించుకొనని డాక్టరు నంజుండరావు ప్రభృతులు ఈ సమితు లలో చేరి, పనిజేయుచున్నారు. కొందరు వ్యతి రేకవాదులు బయలుదేరి యద్యమప్రవాహము నాపుటకు యత్నముజేయుచున్నారు. ఈ యత్న ములు కొలదికాలములో నిష్ఫలమగు సూచన లిపుడే గాన్పించుచున్నవి. ఏలయన వీరు స్వపరి పాలనాదర్శము నొప్పికొనుచు, శీఘ్రముగ నాద ర్శము సఫలీకృతమగునేమో యని వెరగొందు చున్నారు. ఆదర్శము సంగీకరించి, తత్ఫల ప్రాప్తినిగూర్చి భయపడట ఎట్టివానికై నను చిరునగవును గలిగింపక మానదు.

కావున నిట్టి వారిని, యద్యమ ప్రాబల్యమే ప్రవాహము వెంటదీసికొని బోవును. భారతీయ లలో నిర్బంధ ప్రవాసశిక్ష లెటుల యొకమత్య మును బురికొల్పెనో, ఆంగ్ల దేశీయులలో గూడ నిట్టిభావమునే గలిగించు ననుటకు సందియము లేదు. ఆనిబిసెంటుగారు నాగరిక ప్రపంచమునం దంతను సుప్రసిద్ధిగాంచిరి. కాని యా దేశములలో నిక్కడి పరిస్థితులను గూర్చి సువ్యక్తముగ భో ధింపవలయును. అక్కడి న్యాయస్థానములలో ఈ ప్రవాసశిక్షల న్యాయాన్వయములను విమర్శింపవలయును. ఇంతటితో దృష్టిజేరిన జాలదు. ప్రజలు రాజకీయాందోళన దక్షులు గావచ్చును. అందలి ఫలితములు ఇతరుల యనుగ్రహముపై నాధారపడి యున్నవి. ఈప్రయత్నములకుదోడు, స్వసాహాయ్యమున మనముసాధించుకార్యములచే, స్వపరిపాలనార్హతనుసువ్యక్తము జేయుచున్నచో, స్వపరిపాలనాప్రదాన మాలసింపబడదు. ఇమ్మచో కార్య సాఫల్యమునకై ధన మావశ్యకము. సర్. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రేర్వుచిన బిసెంటు నిధి స్వరాజ్యసంపాదనమునకు మూలనిధి. ఈ నిధినిగూర్చి యాలోచించుట కొరకై నిన్నటిదినము ఘోకలే మందిరమున మహాసభ. "హిందూ" పత్రికాధికతులగు కస్తూరిరంగయ్య గారి ఆగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద సమావేశమయ్యెను. ఆసమయమున సర్లా గురుస్వామిచెట్టిగారొసగిన యపన్యాసము సుబోధకముగ నున్నది. దొరతనమువారు జాతీయ స్థైర్యమును బరీక్షించుటకై యీ ప్రవాసశిక్షల విధించిరిని బలికిరి. వారేకారణమున నిట్టి శిక్షల విధించినను, ఈ నిర్బంధము భావిపురోభివృద్ధికై తోడ్పడనని ప్రజలు విశ్వసించి పనిజేయుట యావశ్యకము. ఆమెకు విధించిన నిర్బంధము హిందూదేశాభివృద్ధికి నూతనోజ్జ్వలమును గలిగింపవలయునని, బిసెంటుగారి యాశయమని ఉదకమండలమునుండి యరుదెంచిన అరండేలుగారి కొమరితె పత్రికలకు వ్రాసినది. స్వపరిపాలనము లభించువరకు ఆమె ప్రవాసశిక్ష ననుభవించుట యవసరమయిన

యెడల, అందుకు తాను సిద్ధముగా నున్నానని బిసెంటుగారు వాక్కుచ్చిరి. ఈ స్వార్థ విరహిత వాక్యములు దేశీయుల కార్యహారత్వమును బురి కొల్పవలెను. ఇట్టి పరిస్థితుల కాధారభూతులయిన వెంటెండు విల్లింగుడను ప్రభువులు వంద్యులనుట కు సందియములేదు. దూరదృష్టిని పరికించిన, వీరల పరిపాలన కాలపరిమితి, హెచ్చుచేయుటచే, జాతీయ భావము ప్రజలలో నెక్కుడుగ ఘనీభవించు ననుటకు సందియము లేదు. విదేశీయులు మన దేశ భావి భాగ్యదయమునకై సర్వస్వమును భార పోయుచుండ, దేశీయు లూరకుండుట యవమాన కరము. నిన్నటి సభలో యపన్యాసకులందరు ఐకంత్యముగ బిసెంటునిధికి ధనసాహాయ్యమును జేయుదని పలికిరి. డాక్టరు నంజుండరావుగారి రోక రహస్యమును వెల్లడించినారు. ఉదార మనస్కులగు ఆంగ్లేయులలో గొందరకు హిందూదేశమున ప్రజల కుత్తరవాదియగు స్వపరిపాలనము లేదను విషయము తెలియదట! ఇట్టి యజ్ఞానమే వలస రాజ్యములలో గూడ ప్రబలియున్నదట. అజ్ఞాన భంజనమునకు సాధనము ఆంగ్ల దేశములో ప్రబోధము గలిగించుటయే. నిన్నటి సభలో మొదటి తీర్మాన ముపపాదించినది సమ్యక్ అబ్బులో హుస్సేనుగారు. వీరు ఉపకార వేతనమును బొందుచున్న డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు. మహమ్మదీయు లీ సభలో జోక్యము కలిగించుకొనుట లేదను దుర్బ్రమయ ఈ యపన్యాసకులు తొలగించుట సంతసము. ఈ నిధిని సమకూర్చుట కు ను యుక్తమార్గముల వ్యయపెట్టుటకును సంఘ మేర్పడెను. కాని ఆంగ్లదేశీయులలో నీ యద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకు ఆంగ్లం నొక్కర నయినను సంఘములో సభికునిగ నియమింపక పోవుట శోచనీయము. ఈ లోపమును సవరించి కొనుట భావ్యము. ఈ నిధిని సమకూర్చుట బిసెంటుగారి లాభమునిమిత్తము కాదు. ఈనిధి దేశ పురోభివృద్ధి కత్యంతప్రోద్బలమును గలిగించును. ఇంతవరకును ఈ నిధికి సమకూడిన ధన మత్య ల్పము. ఇట్టి మహత్కార్యమున కనువగునటుల వితరణగాన్పించలేదు. ధనరాసులను గ్రుమ్మరింప వలెను. సంగ్రామనిధికి జూపిన యత్నాహా మీ విషయములో గూడ దేశీయులు చూపుట యవ సరము. ఇట్టి మహాసభలో స్వదేశ ప్రతమును బూనకపోవుట యవమానకరము. శుష్కవా గాడంబరములతో కాలము గడపుదినములు గడ చిపోయినవి. నిన్నటి సభ కేతెంచిన నాయకుల లో ననేకులు విదేశవస్త్రధారణము జేసినచ్చి సభ నలంకరించుట విచారకరము. మాటలకును కార్యములకును ఇంతవ్యత్యాస ముండుట భావ్య ముకాదు. సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు జనులను కార్య హారులు కండని తిరిగి, యుబోధించుచున్నారు. ఆ పితామహుని నాయకత్వము క్రింద, దేశీయులు మాంద్యమును విడిచి, కార్యసాఫల్యత గాంచెదరని కోరుచున్నారు.

### హిందూదేశాభివృద్ధిగారి సభను దీసి

వేయుట జే మకరమని జాతీయ మహాజన సభాభిప్రాయము. ఆ సభలో భారతీయులు సభ్యులుగ నున్నను జేయదగిన లాభము విశేషము లేదు. వీరికి సలహా యిచ్చు సభికారము దప్ప వేరు అధికారము లేదు. అందుచేత ఆ సభలో నెందరు భారతీయులను సభికులుగ నియమించినను, దేశమునకు గలిగెడి ప్రయోజనము విశేషము లేదు. స్వపరిపాలనమే పరమావధిగ బెట్టుకొనిన యీ

దినములలో యీ స్వల్ప సంస్కరణములతో తృప్తి నొందువా రుండరు. కాని, నూతనముగ నియమింపబడిన సభ్యుడగు భువేంద్రనాథ బాసుగారు కాంగ్రెసునాయకులలో నొకరు. సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణ సభ్యులుగ నుండి, సంస్కరణ విధానము నామోదించిన వందొమ్మిది సభ్యులలో నొకరు. అందుచే విరినియాకమువలన, సంగ్రామానంతరమున స్వపరిపాలనము ప్రసాదించబడుటకై కొంత సాయము కలిగినను కలుగవచ్చును. బాసుగార్లు యుద్దేశమును మనసున దిశికొని, యీ పదవిని స్వీకరించినట్లు, నేటి తంత్రీవార్తలలో గాననగును. బాసుగారు పదవిని బడయుచున్నను, ధనసప్తము కలుగు నని వారు బలుకుచున్నారు. అయినను దేశహితమును గోరి బాసుగారు స్వార్థత్యాగముజేయుట వారిదేశ సేవానిరతని దెలుపుచున్నది. వీరి బోధచేసినను, ఛోబట్లను గారు హిందూదేశముపై గల యభిప్రాయములను మార్చుకొని, స్వపరిపాలనా విధానమును హిందూదేశమున బ్రవేశ పెట్టెదరని విశ్వసింపచున్నాము. మువ్వరు హైందవులిప్పుడు కార్యదర్శిగారి సభలో సభ్యులుగ నున్నారు. వీరి యునికీవలన భారత భూమి యెట్టి లాభములను బడయునో, కాలగర్భమునం దిమిడియున్నది.

ప్రత్యేక దేశీయమహాజనసభ

దేశీయ మహాజనసభా కార్యదర్శులు, ప్రస్తుతస్థితిని విచారించుటకు స్థాయిసంఘపు సభను సమావేశము జేయు విషయమును గూర్చి రాష్ట్రీయ సంఘముల వారిని తమ యభిప్రాయముల దెలుపవలయునని తంత్రీవార్తల నంపిరి. దేశచారిత్రములో ప్రస్తుతస్థితి విచిత్రోపేత మయినది. ఇప్పుడున్నవింపిన సమస్యలు బ్రటిషు పరిపాలనములో నిదివర కెన్నడు నుద్భవించలేదు. నాయకులందరును నొక్కచో సమావేశమయి కార్య నిర్వహణ మార్గము నేగ్రహింపగ ననుసరించుట యవసరము. ప్రతి రాష్ట్రమునందును నాయకులు వేర్వేరు మార్గములను నుడుపుచున్నారు. వీరిలో ననేక భేదాభిప్రాయములు గాన్పించుచున్నవి. ప్రజలెవరి ననుసరింపవలయునో తోచకున్నది. నాయకులలో వైదన, కార్యానుక్రమణమును గూర్చి నిష్పితాభిప్రాయ మున్నట్లుల గాన్పింపదు. ఏది యెటులున్నను, ఒకరి సంకల్పములను వేరొకరి సంకల్పములతో సరిపోల్చి చూచిన గాని, సరియగు మార్గము గాన్పింపదు. ఇందుకై స్థాయి సంఘమువారు సమావేశమయి కార్యక్రమము నిర్ణయించుట యవసరమే. కాని యింతటితో తృప్తి జేందిన జాలరు. దేశీయమహాజనసభను కొలది దినములలో సమావేశపరచుట ముఖ్యవసరము, సాధ్యమగు నంతవరకు భువేంద్రనాథ బాసుగారు ఇంగ్లండునకు వెడలు లోపలనే సభను సమావేశ పరచుట యుక్తము. ఏలయన, హిందూదేశములో స్వపరిపాలనమును గూర్చి గలిగిన యభిప్రాయబలమును కార్యదర్శిగారి సభలో బాసుగారు స్వయముగ వ్యక్తపరుపగలరు. దేశీయ లెల్లరు గూడి, మహాజనసభలో జేసిన తీర్మానము యందరకును ప్రోత్సాహకరముగ నుండును. దొరతనమువారి దృష్టిని త్వరలో నాకర్షించును. ఈ సభయందు ప్రస్తుత విషయస్థితిలో స్వపరిపాలనానాదోళన మెటుల జరుపవలయునో యను నొక్కవిషయమును మాత్రమే నిర్ణయింపవలయును. సభ యొక్కదినమున జరిగిన చాలును. ఇట్టిసభను జరుపుటచే దేశీయుల యాతురత, కార్యపరత్వము వెల్లడియగును. ఇందునుగూర్చి నాయకులు శ్రద్ధవహించెదరు గాక!

పెంట్లెందు విల్లింగుడను ప్రభువుల

కాలపరిమితి హెచ్చగుట

మద్రాసు గవర్నరుగారగు పెంట్లెందు ప్రభువుగారికిని, బొంబాయి గవర్నరుగారగు విల్లింగుడనుగారికిని పరిపాలనా పరిమితి ముగియుచున్నది. వీరిద్దరును నిర్బంధపద్ధతుల నవలంబించుటలో ప్రసిద్ధిజెందిరి. విల్లింగుడను ప్రభుత్వకాలపరిమితి వృద్ధిజేయవలయునని కొందరు బొంబాయి పౌరులు సభ జరుపవలెయు, ప్రజాభిప్రాయము వ్యతిరేకముగ నుండుటచే, జరుపలేదు. వీరి పరిపాలనము ప్రజామోక్షమును బడయలేదు. అయినను వీరి ప్రభుత్వపరిమితిని హిందూదేశ ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు హెచ్చించిరని దెలిసికొనుట ప్రబలకాళాభంగమును గల్గించును. ప్రజల ప్రేమకు పాత్రులయిన హార్డింబి చార్మిలు గాల్గితే కాలపరిమితి, ప్రజలు ప్రార్థించినను హెచ్చింపబడలేదు. పంజాబు లెట్లెందు గవర్నరుగారగు ఓవ్యయరుగారికి గూడ ఇట్టి యభిమానమే జూపబడునేమో? ఇందుకై తగు కారణములు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువులో కాన్పింపవు. ప్రయాణపుచిక్కులే యందుకు కారణమా లేక పరిపాలనా సౌక్యమును మెచ్చి యిటుల గావించిరా?

హిందూదేశము.

తరతరములనుండియు వచ్చుచున్న నిరంకుశ ప్రభుత్వమును తృప్తికాలములో దీసివైచి, ప్రజాస్వామిక పరిపాలనము యుపావనపీకాయుగా రియాధిపత్యము క్రింద చీనాదేశములో కొలది వర్షముల క్రిందట నెటుల నెలకొల్పబడెనో మాచువరులకు దెలిసియే యున్నది. అధికారాభిమాన వాసనచే, యూయన్ పీకాయుగారు తిరిగి రాజపరిపాలనమును నెలకొల్పెను. కాని ఆయన మరణానంతరము ప్రజాస్వామిక పరిపాలనము వెన్నెంటు వేస్తామింపబడెను. నేడు తిరిగి యా విధానము మారి, సుయన్ పీకాయు పనుకొండువర్షముల ప్రాయము గల బొంబును ప్రకర్తగ వర్ధింపబడెను. ఇక నెన్ని మార్పులు వైవా రాజ్యాంగమున గలుగనున్నో భగవంతునిచే యెరుక. స్వాతంత్ర్యము స్థిరముగ నెలకొల్పబడు నంతవరకు యిట్టి మార్పులు కలుగుచుండుననుట, శ్రేంచిదేశ పరివర్తనమును గూర్చి పరిచయవారికి దెలియుగలదు. అట్టి యవస్థలను వైవాదేశము గూడ యనుభవించుచున్నది. తుదకు విజయము చేహుటకు నిశ్చయము.

జగన్మొరపుల శ్రీముఖములు

గుండా భూమన్న, పోల వీరన్న అండుకం వెని వారి పంకజ ముద్రాచిత్రాల కిక్కిరాబాదులో 5-4-1916 వ తేదీన ముద్రింపబడిన శ్రీశృంగేరి శ్రీవిరాహాక్ష పీఠాస్థానముల శ్రీకల్యాణానందభారతస్వామిలవారి లేఖయొక్కటి మాకార్యాలయమునకు చేరినది. ఆసహనముతో గూడి, దోషభూయిష్టమున లేఖను ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముద్రింపవలయునని పంపుట ఆశ్చర్యమును కలిగించినది. శ్రీ స్వామిలవారు దేవవాద గ్రామనివాసియును మల్లాది రామకృష్ణ సోమయాజుల గారి మీదను జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రిగారి మీదను, జంధ్యాల గౌరీనాథ శాస్త్రిగారి మీదను భ్వజమెత్తియున్నారు. స్వామిలవారి కవ్యనగ్ధమునకు ఈ ముద్రుని బహిష్కారములగా భావించవలయునని శ్రీముఖము పంపబడినది. ఈబహిష్కరింపబడిన వారు స్వామిలవారంతటి ఆతిథ్యతే గాన మేము విశేషించి వ్రాయ నవసరములేను.

గుంటూరు పథ

గుంటూరు జిల్లాతిరథన, ప్రవాస శిక్షలను రద్దుజేయుచుటకై మార్గములను మోచించుటకు బహిరంగసభ కేపుగుంటూరులో కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులగారి యగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద జరుగునని ప్రకటించబడినది. దానిని సమావేశ పరచుటకై జాతీయత వివక్షతలేక జిల్లాలోని ప్రముఖులందరును నాహ్వానముల నందియున్నారు. దేశములో కలనరము హెచ్చగుచున్నదకు కిది దృష్టాంతము. దొరతనము వారు త్వరలో శాంతిహృద్ధముల నవలంబించుట ముఖ్యవసరమని జేయగ శక్తు నక్కరలేను.

రంగూను లియ్యపు చిర్రావర వ్రతల సంఘమువారును ఇతర సంఘములును దాదాభాయి పాకోటిగారి యెడ తమ కుండు గౌరవముకముగ తమ కార్యస్థానములను ముసెరి. రంగూనునందున్న పార్సీ తెగవారందరును మా॥ ఎం. గవాజిగారిద్వారా బొంబాయిలోనున్న 55 శిక్షాభాయిగారికి పనా మర్చితంతి నంపిరి.

నిర్బంధావాస శిక్షలు

అంగ్లదేశమున ఆక్షేపకసభలు.

ఇంగ్లాండు నేల్సుదేశముల దిక్కుజ్ఞాన సమాజ ప్రధాన కార్యదర్శి ఆడయారు దిక్కుజ్ఞాన సమాజకార్య నిర్వాహక సంఘమువారి కిటుల తంతివార్త నంపిరి.

ఇంగ్లాండు నేల్సు దిక్కుజ్ఞాన సంఘకార్య నిర్వాహక వర్గమునందలి లండను సభ్యులు సమావేశమై అభ్యుత్థులగు ఆని విసెంటిన్ గారి పట్ల తమకు గల భక్త్యనురాగములను ప్రకటించిరి. రాజకీయేతరవిషయములందు మువ్వరికిని నిరోధములను తొలగించుటకు న్యవస్థలను సంఘమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

లండనుఆర్థుల ఆశ్చర్య దిస్తారు.

హిందూదేశమున రాజప్రతినిధిగనుండిన లిటను ప్రభువు పుత్రికయగు ఎమిలీ లట్సువు ప్రభ్యి లండను నగరమునుండి ఇటుల తంతివార్త నంపినది. నేడు (2-1-17) లండను నగరమున జరిగిన స్టారుసంఘము వారి సభలో జరుపబడిన తీర్మానములను తంతి మూలకముగ చెన్న పురి గవర్నరు ఇండియా గా జప్రతినిధిగాగ్లకు తెలిపితిమి. “యత విద్యావిషయక కార్యములతో నీ సంఘమునకు సంబంధము కలదు. అట్టి కార్యములను గూడ చేయకుండ ఆనివిసెంటిన్ గారికి కలిగింప బడిన నిర్బంధమును తొలగింపవలెనని ఈ సంఘము వారు రాజప్రతినిధిగారిని కోరుచున్నారు.

నెల్లూరుసభ:— ఈనెల 15 తేదీన నెల్లూరులో మా॥ ఏ. ఎస్. కృష్ణరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఆనివిసెంటిన్ గారు మున్నగు ప్రముఖుల నిర్బంధావాసము నాక్షేపించుటకు సార్వజనికసభ జరిగినది. సామ్రాజ్య రాష్ట్రీయ శాసనసభ్యులందరు ననాలగ్యముగ సమావేశమై ఇండియా మంత్రిగారికిని ఇండియా దొరతనమువారికిని విజ్ఞప్తులను పంపవలెనని అభ్యుత్థులు నొందిరి.

భగ్యదేశము.

క్రీస్తుత ఆనివిసెంటిన్ గారి భయాపటమును పుష్పవారములతో నలంకరించి భజనపూర్వకముగా పట్టణమునందంతయు ఉత్సవముపాదించుచుతో ఊరేగించిరి. పిమ్మట బాగులో సభచేయబడెను. చాట్టి శంకరరావుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. ప్రకృతము మనదేశములోని రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యకాసన సభలో మన వర్ణులకు ఏవిషయమందేని నిజమైనకేరే లేకయుండు దురవస్థయు, దానిని పోగొట్టుటకై స్వరాజ్యమెట్లు ఆవశ్యకమనియు, మున్నగువిషయములను గురించి చక్కగా ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట క్రీస్తుత ఆనివిసెంటిన్ గారు ఆరండేలు వాడియాగార్లను నిర్బంధమున ప్రవాసమునకు పంపుట యన్యాయమనియు, చట్టములకు భాబడి క్రమమైనయాదోళనము జరుపుట ఆర్థికశక్తికమనియు తీర్మానింపబడినది.

ఏలూరు

ఆనివిసెంటిన్ ఆరండేలు వాడియాగార్లకు వద్రాగు గవర్నరుమెంటువారు విధించిన నిర్బంధావాసముల విషయమున తమ ఆసమ్మతమును తెలుపుటకు ఏలూరు డివిజనలు ఆసోసియేషనువారు 29 వ తేదీ సాయంకాలము సభచేసి తీర్మానమును గవర్నరుమెంటువారికి పంపిరి.

గుంటూరు

శ్రీ ఆనివిసెంటిన్ గారికిని శ్రీ ఆరండేల్ వాడియాగార్లకును చెన్న పురిదొరతనమువారిచే విధించబడిన నిర్బంధ ప్రవాసశిక్షనుగూర్చి గుంటూరు జిల్లా ప్రజల యసమ్మత్యమును దెలుపుటకు ఆయుధ్ధువు రద్దుచేయించుటకు తగుసాధనోపాయములను నిర్ణయించుటకు జూలై నెల 4 వ తారీఖు యుధవారము సాయంకాలము రి గంటలకు గుంటూరు టవున్ హైమాగ్లు హాలులో క్రియతే కొండ వెంకటప్పయ్యగారులుగారి యాధిపత్యము క్రింద బహిరంగసభ జరుగునని గుంటూరునుండి విలేఖులు తెలియుజేయుచున్నారు.

ఆంధ్రవిద్యానిధి

ఇంతవరకు వసూలు	1285-10-7
ఆ వర్షానికి వేంకటరమణయ్య గారు దేవవాద పౌరుల వలన వసూలుచేసి పంపినది.	14-13-0
కొప్పరపు కేమగిరిరావు పంతులుగారు. సాలుచందా	1-0-0
నెద్దింటి నారాయణాచార్యులుగారు	1-0-0
రెన్నెకవి గ్రంథాలయమువారు నెల్లూరు ఆంధ్రసభా కాలమందు పోగుచేసినది.	1-4-1

హంకేటు, జులై 2:—చిన్న చక్రవర్తి హనుమంగు  
గారు మరల తాము సింహాసనమును స్వీకరించెదమని ప్రక  
టించిరి.



గవేన గురువారమునాడు కలకత్తానగరమున ౨౪  
నూనూమ్మవీరు బాబును మేవప్రెమండి గాలిపటము నెగర  
వైచుచు వృష్టిచుత్తము నా గాలిపటముపై నిలిపియున్నందున  
30 యడుగుల యెత్తుగల స్నేహప్రెమండి శ్రోతగృహధి లక్ష్మణమే  
చరిగోయెను.

# THE GREAT WAR

## Fall of Lens Near at Hand

### Greek Minister Asks for Passports From Germany

#### Dramatic Development in Chinese Affairs

#### BOY EMPEROR PROCLAIMED SOVEREIGN

[REUTER'S AGENCY.]

#### China

##### Emperor Announces Accession.

LONDON, July 2.  
SHANGHAI.—The young Emperor Hsuan-tung has announced that he has again succeeded to the throne.

##### Accession Will Not Cause Trouble

LONDON, July 2.  
Prominent Chinese in London are of opinion that the accession of Hsuan-tung will not cause serious trouble and the change is unlikely to alter China's foreign relations.

##### The New Chinese Emperor.

###### A Dramatic Cents.

LONDON, July 2.  
The Chinese Coup Detat seems to have been carried out with dramatic swiftness and secrecy. A telegram from Peking says General Changhsua, Leader of the Military Party, who had the whip hand over the Government for weeks past suddenly appeared at the presidential residence at three in the morning on July 1st and curtly informed the President that he must resign as the Manchu Emperor Hsuan-tung had been restored to the throne. The New Emperor is a boy of eleven. He was deposed in 1917.

#### Great Britain

##### Lord Rhondda's Rhinoceros Hide.

LONDON, July 2.  
It is stated that Mr. Kennedy Jones has resigned his position in the Food Ministry. Lord Rhondda speaking at Cardiff said:—He suspected that Mr. Lloyd George had appointed him food Controller, because he knew Lord Rhondda had the hide of a rhinoceros. He would be the guardian of the consumer especially of the poor. He was determined to end profiteering but warned audience not to expect a return to pre-war prices.

##### The "Baby Week" Exhibition.

###### Opened By the Queen.

LONDON, July 1.  
Queen Mary this afternoon will open the Great Exhibition in connection with what is known as "Baby Week" movement throughout the country which is intended to promote infant welfare and to work to fill up gaps caused by the war.

#### Greece

##### The December Riots. Government Decision.

LONDON, July 2.  
ATHENS.—The Government has decided criminally to prosecute all persons responsible for the tragic events of December not excluding Cabinet Ministers.

##### Generals Adhere to New Regime.

M. Venezelos has received general officers from the Peloponnese who gave an assurance of loyalty to the new "regime." The sole absentee was General Papoulos, who will be outlawed if he does not come to Athens.

##### Greek Minister Asks for Passport From Germany.

LONDON, July 2.  
AMSTERDAM.—A Berlin Official telegram gives the text of the note which the Greek Minister in Berlin handed to the Government on June 30th. The note says that in consequence of the happily effected union of the two parties in Greece which had hitherto been separated and also of the fact that several Greek regiments are participating on the Balkan front the government considers it no longer possible to maintain official relations with Germany. The Minister simultaneously made a request for his passports.

#### Austria

##### Damage in Franchise Riots

LONDON, July 2.  
AMSTERDAM.—A telegram from Budapest says that the damage done in the franchise demonstration is estimated at a million kroner. The windows of many cafes and two hundred shops were smashed and property stolen.

#### New Kingdom of Poland.

LONDON, July 2.

ZURICH.—During a debate in the Austrian Parliament various speakers declared that the New Kingdom of Poland must be a monarchy incorporated with Galicia under the sceptre of the Austrian Emperor. Another speaks of the efforts of the central powers to liberate Poland but complained that the Poles themselves did nothing to free themselves from the Russian yoke.

#### Austria and its Nationalities.

##### Premier's Declaration.

LONDON, July 2.

AMSTERDAM.—The "Fremdenblatt" explains that the Premier Von Seidler's declaration in the Reichsrath was directed not against the rights of the peoples of Austria to take part in making peace but against the presumption that the Entente was interfering in the internal affairs of Austria by insisting that all Nationalities of Austria-Hungary were entitled to settle for themselves the nature of their relationship to the State.

LONDON, July 2.

AMSTERDAM.—The Austrian Emperor and Empress have arrived at Munich accompanied by their suite including the Foreign Minister.

#### Russia

##### Russian Nationals.

##### A Demand for Political Liberty.

LONDON, July 2.

PETROGRAD.—The Pan-Russian Soldiers Congress has passed a resolution that the Provisional Government should promulgate laws assuring the various Russian nationalities the right to dispose of their political future and proclaiming equal rights for all tongues while simultaneously reserving the Russian language for official use.

#### Germany

##### German Uneasiness.

##### Proposal to Anticipate Allied Offensive.

LONDON, July 2.

ZURICH.—The German press military correspondents betray discomposure at the arrival of the American troops in France and weigh the question as to the desirability of the Central Empire's initiating an offensive before the Entente are permitted deliberately to complete extensive plans the execution of which they may postpone until next spring.

The pro-German "Basler Nachrichten" says:—Even a foe cannot withhold admiration of the tenacity and perseverance of the English as well as of their recklessness combined with their adaptability in using every means to reach the desired end. But the paper doubts if the equally determined foe will delay their offensive pending the American army's readiness to attack.

##### Shortage of Leather in Germany.

LONDON, July 2.

AMSTERDAM.—Owing to shortage of leather the German authorities have ordered school teachers to advise children to attend school barefooted.

##### German Reprisals.

LONDON, July 2.

AMSTERDAM.—An Official telegram from Brussels says:—Twenty Belgians connected with the Colonies have been arrested because a number of German non-combatants captured at Tabora have been interned in France instead of in a neutral country.

##### German Colonial Society's Resolutions.

LONDON, July 1.

AMSTERDAM.—The Meeting of German Colonial Society under the Presidency of Duke Johann Albrecht of Mecklenburg passed a resolution declaring that Germany's influence at Sea must be guaranteed that Germany must have outlet to the ocean, that Germany's Oversea possessions must be enlarged with due consideration for overseas bases, repudiating the idea of abandoning the South Sea Colonies and demanding safeguarding of Germany's interests in East Asia.

##### Riots in Dusseldorf-German Uneasiness.

LONDON, July 2.

AMSTERDAM.—Serious disturbances have occurred at Dusseldorf. Crowds of workers wrecked and looted the shops

# TELEGRAMS.

especially bars. The local Commander promptly shut all bars and theatres and courtmartialled the ringleaders of rioters four Belgians, sentencing them to penal servitude. Numerous minor sentences were passed on male and female rioters. Germans are displaying increasing uneasiness on the Belgian front feeling that the Allies latest move is an attempt to approach the famous Ferryman's house situated on the Yser canal, the scene of many bloody encounters at the opening of the war.

#### America

##### 10,000 Aeroplanes Would End the War.

###### An American Suggestion.

LONDON, July 2.

NEW YORK.—Mr. Orville Wright in an interview said that ten thousand aeroplanes would end the war in ten weeks. He favoured a vast fleet of aeroplanes carrying a man and a machine gun.

##### Whirlpool Rapids of Niagara.

###### An Electric Car Washed Away.

LONDON, July 2.

TORONTO.—Owing to a washaway an electric car plunged over a twenty foot embankment into the river at the edge of the famous whirlpool rapids of Niagara. Twenty seven persons were drowned and forty injured.

#### Holland

##### British Blockade of North Sea.

###### Holland Asks for Modification.

LONDON, July 2.

HAGUE.—The Government has drawn the attention of Great Britain to the fact that the new regulation extending the danger zone in the North Sea will render shipping from Holland round the North of England completely impossible and a modification is asked for.

##### Attack on Holland.

###### Lord Derby Interviewed

LONDON, July 2.

AMSTERDAM.—Interviewed by a "Handelblad's" London Correspondent Lord Derby emphasised that so long as Holland was neutral Great Britain would respect her neutrality. German allegations to the contrary were merely a preparing pretext for attack on Holland.

#### France

##### The "Himalaya".

###### On Account of an Explosion.

LONDON, July 2.

PARIS.—The "Messageries" maritimes steamer "Himalaya" chartered by the Government sank on 22.6 after an explosion. Twenty-eight were drowned.

##### Compensation Demanded

###### For Torpedoing Vessels.

LONDON, July 2.

BUENOS AIRES.—The Government is demanding compensation from Germany for the torpedoing of Argentine vessels "Orina" & "Toro".

#### Australia

##### A Nationalist Elected.

LONDON, July 2.

A Telegram from Hobart says: Mr. Spence, the Nationalist, has been returned in the by-election at Darwin replacing the dead Labour Member.

#### British Front

##### The Operations Round Lens.

###### A Substantial Gain in Territory.

###### EVIDENCE OF FAILING GERMAN MORALE.

LONDON, July 2.

Reuter's special correspondent with the British army in France describing the operations round Lens says that down to Thursday evening we had been systematically pushing the Germans in a north-easterly direction by which time our line roughly ran from the fringe of Cite du Moulin across the Souchez river and the Lens-Arras Road through the old trench system in front of Eleu Dit Leuette and bending round so as to follow the trend of the Meucourt Avion switch. The double operations which developed on Thursday evening although distinct in their phases were part of the same tactical scheme. The enemy's withdrawal from the outer defences of Lens had tended to weaken the resisting powers of the Oppy line between that place and Souchez and so the occasion was taken to strike a blow here with quite satisfactory results. As a consequence of the activity of the last few days around the Lens salient and south of it we have made a substantial gain in territory and have taken something like four hundred prisoners and about twenty machine-guns and killed and wounded a very large number of the enemy. Our own casualties in these operations have been light relative to the numbers engaged and the success achieved. On the whole the enemy has not been fighting well although there have been instances to the contrary.

LONDON, July 2.

A French semi-official statement says that the fall of Lens is inevitable and near at hand.

## TELEGRAMS.

He knows he is going backwards and whether he is told that this is according to plan or whether he has the perception to realise that he is being beaten back the result must equally be to produce the "under-dog" feeling. More than once occupants of the trenches and posts have bolted on an advance of our men and even an Order of the higher command to economise man-power to the utmost can scarcely justify such tactics.

## Considerable Enemy Artillery Firing.

## British Captures in June.

LONDON, July 2.

F. M. Sir Douglas Haig to-night reports considerable enemy artillery firing in the Scarpe Valley in the neighbourhood of Lens and northward of the Lys river. During June we captured 8,686 Germans including 175 officers, 67 guns, including two heavy guns, 102 trenchmortars, 345 machineguns and great quantities of other material.

## Latest British Communique.

LONDON, July 2.

General Haig this afternoon says:—We made a successful raid east of Hargicourt. The enemy raiders reached our trenches east of Loos but were quickly driven out.

## French Front

## Germans Capture Trenches.

## Desperate Fighting in Champagne.

LONDON, July 2.

Last night's French communique said:—In the Cerny sector big calibre shell bombardment redoubled in intensity towards the end of the night and shortly afterwards a very violent enemy attack was made east of Cerny on a front of five hundred metres on both sides of the Allies-Paisy road. The enemy occupied a line of trenches which had been levelled by shells and evacuated by us. Our concentrated artillery firing caused great havoc among the enemy who despite all efforts was unable to push the attack further. The artillery contest continued very actively in this sector throughout the day. There was intermittent artillery firing elsewhere which was more lively on the left of the Meuse in the Hill 304-Morthomme sector.

## Latest French Communique.

LONDON, July 2.

This afternoon's French communique reports very active reciprocal artillery firing in Cerny-Aillies sector. We made a brisk counter-attack yesterday evening on both sides of Allies-Paisy road and threw the Germans back beyond the trench line which they occupied yesterday. Recaptured ground is covered with corpses testifying to the heaviness of the enemy's losses. A wireless Russian official communique dated July 1st reports intense artillery battle in the directions of Zolotchov and Brzezany. The communique does not mention infantry attacks. The Russians destroyed an enemy train, on the Rumanian front in the Carpathians. A later wireless Russian official communique announces the capture of Koninkhy with 164 officers and 7400 men as a result of an attack on the Austro-German positions.

## Russian Front

## Russian Attacks in Galicia.

## Violent Artillery Fire.

LONDON, July 2.

COPENHAGEN:—A correspondent of the "Lokalanzeiger" reports that the Russian attacks near Stonislau were much more violent than was officially stated. He says that their artillery firing was even more violent than before the revolution and is convinced that the Russians are amply supplied with munitions.

## Germans Expect Attacks.

LONDON, July 2.

Referring to the Russian front a German communique says. Owing to increasing pressure by the other Entente Powers Russian fighting activity eastern Galicia begins to give the impression that attacks are intended. Strong Russian destructive fire has been maintained since yesterday from the Lemberg-Brody railway as far as the heights south of Brzezany.

## Russian Attacks Break Down.

LONDON, July 1.

The German evening communique says:—After a strong fire Russian infantry attacks between Upper Strypa and the Western bank of Zotalipa broke down under our fire.

## Attack Did not Collapse.

LONDON, July 1.

The evening German communique shows that Russian attacks did not collapse as reported yesterday. As a communique says that the Russian attacks near Konynchy between Zotalipa and Narajovka were the cause of close engagements.

## Italian Front

## Austrian Air Squadron's Work.

LONDON, July 2.

ROME:—The Austrian air squadron bombed Venice, Chioggia and Murano on the night of June 29th. There were no casualties. Italian hydroplanes on the following night bombed Trieste as a reprisal.

## INDIAN TELEGRAMS.

## From Our Own Correspondents

By Wire.

## Bombay

## The G. O. M's Denies.

## Press Tributes.

CALCUTTA, July 2.

In noticing Dr. Dadabhai Naoroji's death the "Englishman" says:—He was not a crude political agitator of the type that threatens the peace of India to-day. Latterly perhaps his speeches were bitter and showed a tendency towards unaccustomed violence in a man of his temper and his years. But in the main he set before his fellow-countrymen a standard of courteous, patriotic agitation which we can all treat with respect even if we disagree with the policy advocated. If many others were like him and not as is unfortunately the case only a few, argument for political advancement would be very much stronger. But for all the vigour of his advocacy Dr. Dadabhai Naoroji was himself deeply conscious of the fact that years of apprenticeship should be passed before Indians could safely attain to that swaraj, whose banner he unfurled at the Calcutta Congress of 1906. He called for a beginning and a beginning has been made.

## Amrita Bazar Patrika.

The "Amrita Bazar Patrika" says—The seed of real self-government was for the first time in 1906 sown by Naoroji on the Indian mind. It took immediate root as the soil had previously been prepared by nationalist leaders and that seed has now fructified into the Home Rule League. Dr. Dadabhai Naoroji never spoke in a faltering voice. He was always frank and straight in his words and conduct. He knew not what mincing matters was. He was a born Home Ruler and has died as such. His great hope of self-government was not realized during his lifetime. His countrymen who profess such profound respect and love for him are thus bound to see that his last wish is fulfilled in due time.

## The "Advocate of India".

In noticing the death of Dr. Dadabhai Naoroji the "Advocate of India" says:—He has offered a rare and unique example to his countrymen which, should it be correctly understood and appreciated, must continue long as a living and wholesome influence.

## The "Tribune".

LALORE, July 2.

Referring to the death of Dr. Dadabhai Naoroji the "Tribune" writes:—Mother India is to-day truly bereft of her greatest and noblest son a prince among men, a king among patriots, a giant among workers, a saint among statesmen. May his great and glorious career shine as a beacon light still to the present and coming generations and may the mother which has given the country a Dadabhai Naoroji give us many more to tread in his footsteps and to serve the country, the nation and humanity as he has ever done.

## The "Punjabee".

The "Punjabee" writes:—The passionate, strenuous and never ceasing advocate of equality, freedom and self-rule for his country, the valiant warrior who for over a life time of two generations did active battle against the ill which Indian flesh is heir to, who to the very last day of his active life never ceased to labour and to toil manfully and with all the energy of an exuberant vitality for getting for his countrymen the rights, the dignity and position in their country which other great peoples in the Empire enjoy in theirs, has been removed from the area, when all who have the eyes can perceive the approaching dawn of the great day which when he began his life was visible only through the eye of faith and that too in the distance of a remote totality. There are men who long before their physical death cease to be individuals subject to laws of flesh and become institutions as immortal as their country. Such an institution is Gladstone in England. Such will for all time be India's Grand Old Man.

## The C. &amp; M Gazette.

The "Civil and Military Gazette" writes:—A notable and picturesque figure is lost to Indian public life by the death of Dr. Dadabhai Naoroji. He had in the course of his lengthy and varied career taken a prominent part in Indian politics, but perhaps his chief claim to remembrance is the fact that he was the first Indian to be elected to the House of Commons.

## Pandit Malaviya's Message.

LUCKNOW, July 2.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya has sent the following message to Sir Dinshaw Wacha:—On the death of Mr. Dadabhai Naoroji in common with the rest of India I mourn the passing away of our revered Grand Old Leader. But there is consolation in the thought that though the spirit has cast off its physical mould it lives and shall live in our midst to inspire and cheer us and our children in the service of the Motherland. We can no better honour his memory than by our earnest and strenuous endeavour to hasten the realisation of his noble vision of a self-governing India within the Empire, remembering the deep truth of his message delivered at the Congress of 1906 that Self-Government is the only and chief remedy and that in Self-Government lies our hope, strength and greatness.

## Congress Committee's Condolence.

On Sunday the Punjab Provincial Congress Committee under the presidency of Mr. Harkishanlal passed a resolution expressing deep grief and condolence at the demise of India's grand patriot and leader Mr. Dadabhai Naoroji.

## Rangoon Indian Institutions Closed.

The Rangoon Rice Brokers Association office and other institutions were closed to-day as a mark of respect to the late Dr. Dadabhai Naoroji. The inmates of the lunatic asylum and charitable institution are to be fed in memory of the deceased.

The Parsi community, Rangoon, sent a condolatory telegram to Sir J. Jeejeebhoy, Bombay, to-day through the Hon'ble M. Cowasji.

## Commercial Houses Closed.

Out of respect to the memory of the late Dr. Dadabhai Naoroji the share market many Indian commercial houses and schools and colleges remained closed to-day in Bombay.

## Bombay Educational Conference.

## First Meeting.

BOMBAY, July 2.

The first Bombay Educational Conference, which met yesterday in the Bombay University Hall under the presidency of Sir Narayanrao Chandavarkar was a representative gathering of educationists and educational organizations of the Province. There was a large attendance of principals and professors of colleges and school teachers and others interested in the cause of education. Sir Narayan was proposed to the chair by Sir Ibrahim Rahimtullah who referred to his qualities as a great educationist and his work as Vice-Chancellor of the Bombay University.

## Chairman's Address.

Sir Narayanrao-Chandavarkar in the course of his address deplored the death of Sir George Birdwood and referred to his great work in the interest of education in this Presidency. Sir Narayan Chandavarkar showed with apt illustrations how the end of education was knowledge, that knowledge is truth and that truth pursued for its own sake with out regard to personal profit becomes social or interpersonal and promotes love. "The pursuit of knowledge is," he said, "itself an interested pursuit with this difference between it and the pursuit of knowledge for a worldly end, that the former as the highest interest includes the latter and heightens it." He pointed out how, so long as a nation sought knowledge for its own sake, it prospered in every respect and now the contrary process brought about its downfall. He desired to emphasise this point for two reasons; first, because there was much controversy going on, some holding that the aim of education was merely the making of patriots and useful citizens as aimed at by the Germans and the Japanese and, secondly, now there was a tendency to imitate the latter in the matter of education as in everything else. He pointed out the disastrous consequence of the German system, while in regard to Japan it was shown that, though Japan was materially great, it was yet spiritually in the making, and how therefore it was not necessary to follow any foreign system absolutely, and how a truly

## Sound System of Education

should be based on a nation's traditional system imitating other models only where those models advance knowledge and truth for their absolute worth. Sir Narayan said that, in the education of youth, schools and colleges formed but a small part and it needed an educational atmosphere of a much wider scope and extent. With the intellectual fall of India this atmosphere was to a great extent lacking, but was partially revived by Macaulay's educational policy which was very necessary at the time. He said it was forgotten by critics of this policy that, even if Macaulay's policy had not been adopted, the very presence of the British with their traditions of liberty would have been an education to the people. Sir Narayan spoke in favour of cheapening education making it universal, while at the same time he contended for its efficiency, but he showed how it was impossible under the present circumstances, until the invidious distinctions between the European and Indian educational officers, whether of the Imperial or Provincial service, or in the guise of any other name or form, is removed, and until the educational service is mostly recruited for in India and from among Indians who in many cases were, Sir Narayan maintained, far better qualified than the inferior class of Europeans who alone now, unlike in former days, elect to join this service in India. He finally pointed out how futile it was to attempt by Government orders to keep

## Young Men Out of Politics.

how best the same end could be achieved by the appointment of the right type of men as professor unlike the present European staff who mostly had no common religion, or social and political interests with the students. He emphasised the need for further improving the secondary schools first and not to begin at the top by attempting reform in the colleges and universities.

## Women Students in Bombay.

The President then called on Miss Dobson, Lady Principal, Girgaum, to read her paper on "Women Students in Bombay". She described the difficulties in the way of women students in England and also gave a history of women education in Bombay. She asked for the establishment of a Women's College in Arts and Medicine.

Mrs Sarojini Naidu speaking on the subject said that, in trying to reorganise education in Bombay, it was essential that female education should receive greater attention and urged the creation of hostels for women.

## Paper on Hostels.

Professor Bhat then read a paper on "Hostels".

The Conference then adjourned.

## Resumed Sitzings.

At the resumed sitting of the Educational Conference to-day at the outset a resolution was passed expressing regret at the demise of Dr. Dadabhai Naoroji. A number of resolutions were then moved, discussed and passed. The conference in one resolution proposed that for more efficient working of the University as well as for its wider and fuller development the number of ordinary fellows should not be less than 100 of whom a substantially large majority should be elected by registered graduate and faculties and that the Senate should have unrestricted discretion in the matter of affiliation and disaffiliation of colleges and in making regulations. By another resolution the conference expressed its regret at the extremely slow progress primary education had made in this country and urged upon the Government the immediate necessity of giving it effect to their declared policy of extending it. The Conference was



# TELEGRAMS

further of opinion that the time had come for adopting the system of free and compulsory education. The unsatisfactory condition of women's education in the country was the subject of a third resolution. The conference demanded that ample facilities should be given for the education of girls.

Among resolutions on miscellaneous subjects were one stating that the system of industrial education in its various branches should be developed and that technical schools should be multiplied, another on the education of backward classes, a third stating that the recent circular of the Bombay Government prohibiting students of colleges and schools from attending public meetings was uncalled for and unjust and was calculated to create an undesirable educational atmosphere in the presidency and urging the Government to withdraw the circular and a fourth resolving that body to be called Bombay Presidency Education League inaugurated for the collection and supply of all available information relating to education in all its branches and for making vigorous efforts for extension and improvement of education.

## W. I. T. C. War Loan Lottery.

### Drawing Postponed.

### Consequent on High Court Injunction.

BOMBAY, July 2.

The drawing of the Western India Turf Club War Loan Lottery, which was to have commenced this afternoon, has been indefinitely postponed. Mr. Lance, Secretary of the Turf Club, in a statement to an Associated Press representative, said that the drawing was restrained at 2-30 p. m. to-day by the order of Justice Martin at the instance of Sir Dorab Tata until further orders of the High Court. The future date of the drawing will be published later through the Press. Large and eager crowds of ticket-holders began collecting at the Town Hall, where the lottery drawing was to take place, since noon. All of them went back disappointed shortly after 3 p. m., when it was announced that the drawing had been postponed.

At the High Court to-day a notice of motion was taken out at the instance of Sir Dorab Tata who, it was stated, was the purchaser of the War Loan Lottery ticket No. 15315, against Mr. E. F. Lance, Acting Secretary, W. I. T. C., Mr. J. M. Frajhi Patel, one of the members of the Club, and other members, and Mr. Hahy of Assam calling upon them to show cause why they should not be restrained by an order and injunction from withdrawing No. 15315 from the lottery, and that pending the decision of the court they should not be restrained by an order and injunction from paying the amount of any prize drawn by ticket substituted in place thereof to the third defendant. Mr. C. H. Setavard with the Hon'ble M. S. Rangman and Mr. M. Taraporewala appeared for the plaintiff, while Mr. Weldon appeared for the first and second defendants. Briefly the facts are:—The plaintiff bought a ticket No. 15315, from Messrs. Thomas Cook and Son, one of the agents for which they had passed a receipt in plaintiff's favour. The said ticket was not then delivered as the book was not then available. Afterwards the plaintiff was informed that the book bearing the above number was sent to their Calcutta Office, to whom they were to return the ticket in question as it was already sold. Afterwards it was found that it was issued to the third defendant. Hence the motion. The Court granted an injunction till to-morrow restraining the defendants from drawing the lottery without providing the original ticket number claimed by the plaintiff, and the motion will be argued to-morrow.

## Case Against Proprietors of "Bombay Chronicle" Dismissed.

BOMBAY, July 2.

The Full Bench of the Small Cause Court, Bombay, has dismissed the appeal of Mr. Hope Brewin in the suit in which the plaintiff, appellant, sued the Indian Newspapers Ltd., Proprietors of the "Bombay Chronicle" for recovery of the Agents commission for an advertisement. The Chief Judge in dismissing the claim remarked that the brother of the plaintiff having left the company's service as manager put up plaintiff Brewin to make the state and unfounded claim and the plaintiff Brewin having been convicted at the hands of the Editor of the Chronicle had made a maliciously false claim against the defendant company.

## Calcutta

### Calcutta University Institute, ANNUAL MEETING.

### Speech by Governor of Bengal.

CALCUTTA, July 2.

Presiding at the annual meeting of the Calcutta University Institute last evening H. E. Lord Ronaldshay in the course of his advice to students said: You students of Calcutta are trustees of posterity. You students of to-day will be citizens of to-morrow. You, heirs of civilization of the East, are being given through the agency of a Western tongue, an education which is the product of the civilization of the West. Now it is perhaps rather rash to generalise in matters of this kind, but I don't think I should be far wrong if I were to say that when Western education was first introduced into Bengal there was a tendency for those who came under its immediate influence to adopt without discrimination not only teachings but also the ways and modes of the life of Europe. After a time reaction against this excessive westernisation of the East took place and there are in Bengal, I believe, to-day Indian gentlemen who have themselves enjoyed the benefits of Western education but who look with dismay, indeed, I do not think I should be wide of the mark now if I said, look with horror, upon the prospect of a further westernisation of Bengal. In the opinion of some the westernisation of Bengal means the destruction of the genius of Bengal and the genius of Bengal is a very real and a very precious thing. It is a spiritual force of great potentiality which has been fashioned by the hand of destiny in the glowing crucible of time. The culture of Bengal has been fashioned by forces which are different

from the forces which have fashioned the culture of the West and the Indian who adopts "in toto" the culture, thought, ways and modes of life of the West is something artificial, a mere mimic of a man whose soul has become atrophied leaving a mere empty husk. Now, gentlemen, as I have said, I think that view is a very wrong view, but there is a moral to be drawn from it, which I would commend to your careful attention and that is this, that you should bring to bear upon the Western teaching that you receive a discerning and discriminating mind. You may benefit enormously by the Arts and Science of the West, but believe me it is not necessary in order that you should so benefit, that you should cut yourselves entirely adrift from your own paths.

## Mr. Basu's Appointment Received with Satisfaction.

### Interview with an Associated Press Man

CALCUTTA, July 2.

The appointment of the Hon'ble Mr. B. N. Basu to the Council of the Secretary of State has been received with satisfaction all over India and during the last two days Mr. Basu has been the recipient of numerous congratulatory letters and telegrams from all parts of the country including Indian Chiefs. He leaves India about the middle of August. Interviewed by a representative of the Associated Press Mr. Basu said that the main reason for his accepting the offer of the Secretary of State was his belief that he might be of some use to his country and the Government in the carrying out of a scheme of Indian reform which would satisfy the legitimate aspirations of the people and give them a sense of ownership in the Government of India. He does not overlook the difficulty of the task but he believes that the war has so accelerated the march of events that a satisfactory and honourable solution of the question at issue does not seem to him to present any insuperable difficulty. In the first place the democracies in England and the Dominions realise that the present system of administration in India is incompatible with the free partnership of the component parts of the British Empire which the Imperial Conference seems to point out as the only means for preserving the integrity and unity of the Empire and co-operation between the various Governments included in it in peace and war. The official mind in India has also come to recognise that though the present system of administration has achieved great results, much more has yet to be done to give the Indians legitimate scope in the direction and administration of their own affairs. He believes that the bureaucracy has come to realise the truth of the old saying that man cannot live by bread alone and they are anxious to assure the Indian public that they are willing to advance. At this juncture all that was needed was courage and statesmanship. The recent utterance of the Prime Minister and the Secretary of State for India show that in the reconstruction of the Empire a courageous outlook will not be wanting and therefore Mr. Basu feels that the presence of men at the centre of the Empire with first hand knowledge of the aspirations of the people of this country and of the difficulties that undoubtedly stand in their way but which there is a tendency to make too much of, will to a great extent help the solution of the problems now awaiting the Empire, so far as India is concerned. It is this feeling which has induced him to accept the office in spite of great personal inconvenience and difficulties. Mr. Basu did not wish to dwell on the heavy loss he will have to bear. He said personal matters, though important, must be kept in the background. He is keenly alive to the fact that it should not be said of the people with whom he has been working and who had been pressing for the reforms which enabled the Secretary of State to offer a seat to Mr. Basu in his Council that they were unwilling to face the difficulties and inconveniences of accepting office in England when the call came for them.

About his Indian colleagues Mr. Basu said that he knew Sir P. S. Pattani personally and he had a very opinion of his tact, courage and judgment. He did not know Shahbazada Aftab Ahmed Khan personally but from all that he had heard about him from friends in U. P. Mr. Basu felt sure that he would be loyal to the cause of Indian progress.

In conclusion Mr. Basu said that he and his colleagues had an arduous time before them requiring the exercise of great judgment and perseverance and he felt that they would have the support of all India, of all her communities and creeds.

## Bengali Indian Christians.

### And Lord Ronaldshay.

CALCUTTA, July 2.

Replying to the Indian Christian Deputation to-day H. E. Lord Ronaldshay said:—There are 83,000 Indian Christians in Bengal with its vast population of 45 millions. If a community is successfully to preserve and perpetuate itself under such circumstances it is essential that it should develop a strong and an abiding individuality. Unless its members are fired by a sincere and ardent enthusiasm for the faith which they profess and for all that their faith stands for it can never hope to resist the tremendous pressure which is constantly exerted by the social and the religious forces by which it is surrounded.

## Cottage Industries Depot Opened.

Countess Ronaldshay this afternoon opened the Bengal Home Industries Association Depot. Sir R. N. Mukerjee in asking Her Excellency to open the depot said:—The objects of the association are primarily to promote and develop home and cottage industries and arts and crafts in Bengal. It was considered that one lakh of rupees would be sufficient to give the work of the association a good start. The people of Bengal have subscribed half a lakh and the Government made a grant of eighteen thousand. Small industries constitute a most important part and exercise a powerful influence in the economic and political life of the people of Bengal.

## Simla

### Alliance Bank of Simla.

### Successful Half-year Results.

SIMLA, July 2.

The Alliance Bank of Simla's results for the year ending the 30th June are highly successful. It had a profit of Rs. 12,25,000, being a record for the Bank. The Directors propose a dividend of 14 per cent on ordinary shares plus a bonus of 3 per cent, making 17 percent for the year. Two lakhs are added to the reserve fund bringing

that fund to 43 lakhs. Two lakhs-and-a-half are carried forward and a bonus of Rs. 53,000 is given to the staff. The annual general meeting of the shareholders will be held on Tuesday, the 7th August.

## United Provinces

### Indian National Congress.

### Suggested Presidents.

ALLAHABAD, July 2.

At a meeting of the United Provinces Congress Committee with the Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru in the chair it was resolved to suggest the undermentioned names from among whom to select the president of the next Indian National Congress:—(1) Sir S. Subramania Iyer, (2) the Hon'ble Raj Sir Mohamed Ali Mohamed Khan of Mahudabad, (3) Mr. V. P. Madhava Rao, C.I.E., (4) the Hon'ble Pandit Motilal Nehru, (5) the Hon'ble Mr. Mohamed Ali Jinnah and (6) Mr. M. K. Gandhi.

## Punjab Congress Committee.

LAHORE, July 2.

The Punjab Congress Committee met last evening and suggested the following names for the Presidentship of the next Congress:—Sir Subramania Iyer, Raja of Mahudabad and Mr. M. A. Jinnah. It also expressed its profound grief at the death of Mr. Dadabhai Naoroji, Grand Old man of India, and its sense of the national loss and conveyed sympathy with the bereaved family.

It also suggested the advisability of holding a joint session of the Congress and the League to consider the situation.

## Presidentship of Congress.

LAHORE, July 2.

The Punjab Provincial Congress Committee has unanimously recommended the names of Sir Subramania Iyer and the Hon'ble Raja of Mahudabad for the Presidentship of the next Congress session.

## Meeting of Anti-Tuberculosis League.

LUCKNOW, July 2.

There was a large attendance at the third anniversary meeting of the Lucknow Antituberculosis League on Saturday. Major Meagaw, who presided, appealed to the laymen to take active part in the League's work. He thanked the speakers as well as the former secretaries, Major Sprawson and Lieutenant R. K. Kicker, for the keen interest they had taken in the League's activities.

## South India

### Madras Executive Council.

### The suggested Fourth Member.

OUTTACAMUND, July 2.

The "South of India Observer" in discussing the probability of the Secretary of State being moved to prescribe the strength of the Madras Executive Council at four concludes as follows:—If a fourth appointment is sanctioned and it is considered desirable to nominate for it another Indian gentleman, we think that no better selection could be made than Dr. Nair, whose wide experience and independent character would make him a valuable addition to the Council. With, however, one Indian member already in the council we think the non-official nominee would best be a member of the European mercantile community. There is a wealth of material in this Presidency from which a judicious selection might be made. We have only to mention the names of Sir Clement Simpson and Sir Bernard Hunter to illustrate our meaning. Later when the right man is available there is no reason why an Anglo-Indian should not be nominated.

## Latest Telegrams.

oooooooooooooooooooo

[REUTER.]

UNCORRECTED.

oooooooooooooooooooo

LONDON, July 2.

News of the Russian offensive has been received with joy in London and Paris. Mr. Konikky is twenty miles west of Parnopol. Opinion is generally expressed that the Russians objective is Lemberg the capture of which would be of great strategic and political importance. The Russian losses have apparently been heavy, but a statement made in the German Communiqué this evening, that they have never been surpassed is intended chiefly for consumption in Petrograd. The Visit which on Hindenburg and Ludendorff are paying to Austrian Headquarters shows the importance which the High Command attaches to general Brusiloff's move.

The Italian Official Communiqué says:—Enemy has been very active between lake Garda and Ledro Valley. Attacks between San Giovanni and Biadene north of Malgajumella and northwest of Mezzolago failed.

General Haig tonight says as a result of hard fighting west of Lens our advanced posts have been driven back slightly. There has been considerable reciprocal artillery firing at numerous points.

Death of Sir Herbert Tree is announced.

ST. MORITZ.—Ex-King Constantine and his family have arrived here.

PEKING.—Changhsun's object is to establish Constitutional Monarchy. He is apparently supported by the entire military party in Peking and the majority of Northern Governors.

PARIS.—According to newspapers the American Expedition in France will be under the exclusive command of General Pershing and the American Government will have their own lines of communication with the army from the west front to Washington.



### స్వరాజ్యసమితి

సర్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారి లేఖ.

సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు కె. సి. వి. ఎల్. ఎల్. డి.; గా టిలుల వ్రాయుచున్నాను.

స్వరాజ్యసమితి కృత్యముల గురించి మీరెంతయు విశ్రాంతి పడకుండుటకు సంబంధించిన విషయములపై అప్పుడప్పుడు నానాభావానకు విన్నవించుట గౌరవోద్యోగినగు నాకు సుఖంబున వుని తలచియుంటిని. వర్తమానమున రాష్ట్రీయ నోరతనముల నవలంబించిన నిరోధకమున కాదొరతనములు తక్కువగుట గావనియు, ఇండియానోరతనమువారి మూలమున నిట్టి నిరోధక భావములు జరుగుచున్నవనియు మనవా రెల్లరును నిస్సంశయముగ నమ్మియున్నాము. ఇట్టి చట్టములనొకప్పుడు ఇండియానోరతనమున ప్రేరేపించునది, ఇండియాలోని ఆంగ్లో ఇండియన్ జాతియని మనము గుర్తెరుగవలయును.

ఈ ఆంగ్లో ఇండియన్ భారతీయుల గొంతుకలమెక్కివేయ యత్నించుట కుండు హేతువులు సుశక్తములగును. ఈ సమయమున హైందవుల నణచివెట్టక యుండిన లాయడుబార్ని మున్నగు రాజనీతిజ్ఞులు స్వపరిపాలనాది స్వాతింత్ర్యప్రసాదనమున పని పూనుచున్నారే, ఆంగ్లో ఇండియన్లకు నష్టముకలుగును. ఈ సంగతిని కనిపెట్టినందుకుటచే వర్తమానమునవారు హైందవులను పట్టియించ యత్నించుచున్నాడు.

భారతీయుల యుద్ధములను నణచివేయ యత్నించుటకు మరియొక కారణమున్నది. ఇండియాలోని నిజస్థితి ఆంగ్ల పౌరులకు తెలియనియందుడ జేయుట యత్యవశ్యకమని వారు నమ్మియున్నాడు. నిజస్థితి తెలిసిన, హైందవభూమి కధనివేళనములతో సమానమగు స్వపరిపాలనాస్వాతింత్ర్యము నొక ఆంగ్లేజ్ పౌరులు తమ సభలను పంతులను నిర్బంధింతు"ని ఆంగ్లో ఇండియన్ల నత్యుక్తులు. అధికారవర్గపాలకులయుద్వోగ బలకారణమున, భారతీయులకు తమదుఃఖము వెల్లడిచేసికొనుటకు తగిన యవకాశము లేకున్నది. ఇండియా రక్షణచట్టము మున్నగు నిజీవలీ భావనముల మూలమున వర్తమానమున నిట్టి స్వాతింత్ర్యము పూర్ణముగ నణచినది. ఈ కారణముననే మనకర్తవ్యమున కనేకమగు నవరోధము లున్నవని యిదివరలో చెప్పి యుంటిని. ఎన్ని యిక్కట్లులు సంభవించినను, విధ్యుక్తమున కర్తవ్యచరణకే నెరవేర్చు మనవారు వెనుదీయరు. ఈ విషయమును సమితి సభ్యు లెల్లరును మరచక, తమసహకారులకు నిరంతరము బోధింపవలయును. స్థితిగతులను పూర్ణముగ గ్రహించి, మనవాదము న్యాయమనియు, మనమువిజయమునకుల మనియు దృఢనమ్మకమున పోయవలెదలయును. తన మనోవృత్తియు వైతరగున నున్నదని దుజువుచేయ, హోమురాలు అన్యాయుని దొరతనమువారు వెలుకరించినను తామా సమితిని విడువక, శిక్షల ననుభవించు సన్నద్ధులమని 276 రు చూడ రాష్ట్రీయలవలె లిఖితరూపక వాదనా మొనర్చుట యత్నించుము. ఇట్లు వాదనా మొనరించినవా రెంతమందియుండిన, మనవాద మంతిబలమగును.

అనాది నయున ప్రతిసభ్యునును స్వరాజ్యోద్యోగమీదేశమున సఫలమగు గాక యని సంకల్పింపవలయును. ప్రతిదిన మిట్లు చేసిన లాభమేమియును ప్రప్తించవచ్చును గాని జగత్తున సంకల్పశక్తిని మించిన శక్తి యెచ్చటను గానరాదు.

వర్తమానమునపాలకుల వలంబించిన నిరోధకత్రయమును మై ప్రముఖమున కృత్తమున, సంఘములును, ఎవ్వియభిప్రాయములకులిగియున్నదియు చేతమందంతటను న్యాయసింహాసనమున కర పత్రముల ప్రకటించు నొచ్చించు బడినది. ఈ కరపత్రముల యందు ప్రజాభిప్రాయములు, తీర్మానములు మున్నగునవి పొందుపరచు బడును. చేతభాషలు యందుగూడ నీ యంతములు ప్రకటింపబడి శాఖాసభ్యుల ద్వారా తల్పత్రములు వ్యాప్త మొనరింప బడును.

కరపత్ర ప్రచారము వలన శాఖము లనేకములు నున్నవి. హోమురూము గూర్చి, అసంఖ్యిష్టి గలిగిన కొలదియంది మూత్రమే యలజడికి కారణమగు నింద అనత్యుని లోకము నకు వెల్లడియగును. ఈ సందర్భమున నిట్టి నెట్లును నగరమున జరిగిన రెడ్డి మహాసభ స్మరణుట ప్రస్తుతముగాదు. అధ్యక్షుని యుపన్యాసమును, రెడ్డి వెలువరించిన సమ్మతమును గమనింపవలసియున్నది. సభికులందరు న బ్రాహ్మణులు, సభాధ్యక్షులు జమిందార్లుగుటచే మిగుల సంతృప్తమగుచున్నది. జమిందార్లు కొంద రొకలేఖను గతశనివారపు పత్రికలయందు ప్రకటించి యున్నారు. ఈ లేఖను బట్టిచూడ రాజకీయములకును, భూస్వాములకును గల సంబంధముల యందు నూతనశక మూగంధ మైనదని స్ఫురించును. తక్కిన తెగలన్నియు రాజకీయములయందు దింతికాలముననుండి పాగ్గానుచున్నను జమిందార్లు మాత్రము మారముగనుండెను నింద తొలగగలదు. స్వపరిపాలనాదర్శమును, ఆదర్శసాధనను గూర్చి యత్నించుచు నలంబించుచు వారు నిగ్రహించి చేతముయొక్క భావినిష్ఠిని గూర్చి వీరి యభిప్రాయములు విడివిడివిడివిడచి గాక స్వరాజ్య సమితికృత్యములకు జమిందార్లు కృతీరేతులు గావని దృఢమగుచున్నది. స్వరాజ్య వాదుల వైఖరి సంప్రదాయసిద్ధము గాదని లేఖ చివరభాగమున వీరు ముఖముగ జూపించియున్నారు. ఇది కేవల మనత్యయు సమితివారివిషయములకు క్రమపథముల బట్టిని యీ మహానీయులు ప్రేమపడిచియు ప్రార్థింతులు. ఇట్టి ప్రార్థన లివివరకర్మయొ జరిగియున్నది గాని యొక్కరును క్రమపథముల వివరించినవారులేదు.

మేము కోరు స్వరాజ్యమునకును, యితరుల ప్రేక్షించు స్వరాజ్యమునకును కృత్యప్రమేమియును ప్రశ్నమున కింకను సమాధాన మి యుపదేశము. మేము వాంఛించియున్న స్వరాజ్యవిధానమున చక్కని విప్పి చెప్పవలయు. ఒక విషయమునైన భారతీయు లేక మామ గానలసిన దానినంతయు క్రమముగ వ్రాసి యిచ్చువలయు. రెండవతము వారు చేయవలయును. హోమురూముకాన్యకమును నిషేధించిన మొదల, కాంగ్రెసు మహావృద్ధియ మహాసభల కర్తవ్యములు గూడ నక్కరము లగును. ఇట్టి కృత్య కృత్యముల మొదలు కొనకుంటే మనమధ్యస్థమున కేవల భారతీయ మన, కర్తవ్యములకర్మ పోటుపడుట యుక్తము.

సాధ్యమగు సంతకము స్వదేశకర్తవ్యముల నుపయోగించుటని ప్రమాణము జేయించుటచాల ఆవశ్యకమై యున్నది. ప్రతిజ్ఞానిష్ఠులగు భారతీయుల నొకప్పుడు న్యాయశాస్త్రములతో వైరము నందరాదు. క్రమముగ స్వదేశకర్తవ్యమును జరిపితిమేని నన్వేషకును పర్యవసానములు కలుగలవు. స్వదేశకర్తవిషయమై గత నెల 23-న తేది హిందూపత్రికయందు సమితి కార్యనిర్వాహకులు వివరించి యుండుటచే నివట నా విషయమై విస్తరించి వ్రాయుట ఆవశ్యకము. స్వదేశకర్తవ్యముల కధ్యవమటకును, పరిశ్రమల నెలకొల్పుటకును, ఎన్నియిడుములకు లోనై యున్నను, తగిన యత్నము లొనర్చవలయు.

వీరెంటు నిధిని గూర్చి కొంత ముచ్చటించి, నాలేఖను ముగింతును. ఎస్. కన్వూరంగ అయ్యరుగారు, సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరు, సి. ఎస్. గోవిందరాజు మదలియారు, పి. కె. టి. లాంగు, సుబ్బయ్యశాస్త్రిగార్లును నేనును ఈ నిధికి కమిటీగ నేర్పడియుంటిమి. ప్రజలు నావిచ్చి పను నాలించియు మూలల నుండియు సహాయ మొనర్చునందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ప్రజలు చూపిన మాదకమే ప్రవాసశిక్షితులనే నుగడించును. నాయకులను గంగమునుండి తొలగించిన యలజడ సరదు కొనవని యిహలో తలంపబడినది. ప్రజలుచూపిన గౌరవము కారణముగ నారలంపుకర్మమగును. చేతస్థితి నెరుగక నివకర్తగ్రహణశక్తి లేదని తెలువరించును. కనుక వారు తమతీర్థము గ్రహించి, చేత కర్తవ్యము విషయగ వ్యాపించువారికి కేతులవలె గాక మిత్రులని భావించు రని నమ్ముచున్నాను. ఇంతియగాక నిధికి వీలగుసంతకము ధనమును గూర్చి యత్నింపవలసియున్నది. తమ కకత్యునునవును ధనమును బుచ్చుచును వీరెంటు ప్రార్థకులు మనలను గౌరవించి యున్నారు. ఇదివరలో కొంతధనము వీరికియుండెను. శిక్షల గూర్చి ఆంగ్లేజ్ పౌరుల న్యాయస్థానములయందు వాదనలను జరుగవలసియున్నది. అట్టివాదమునకు గు న్యయమునిధి ధరింపవలసియున్నది. ఆంగ్లేజ్ పౌరుల స్థానములయందు విచారణ జరిగినయెడల తదితర న్యాయస్థానములు మున్నగువాటికంటె నిశేషమగు బహిరంగతలవర్తనలను. అందులను నా చేతమున మన పక్షమునపనిచేయుచున్న వారికి బలమధియు కాగలదు. హిందూ చేతమున గూడ కరపత్రములు మున్నగు సాధనములచేత సమితి కార్యము ననుపవలసి యున్నది. విధిప్రశశములకు పోయి, యుపన్యాసముల మొనగి, తన్మాతలమున సంభవించు కృత్యములను తామే భరింపవచ్చుమించిన స్వాస్థ్యపరిత్యాగి యగు డాక్టరు వదరాజులు నాయకుగారి కభినందనములు ఇచ్చుచుగూడ నిర మాన్యమే యవలంబింతురుగాక. సమితి వారు నివ్వహింపబూనుకొనిన విద్యావ్యాపకమున కెట్టి మాన్యము నవలంబించిన ప్రయోజనమునకునని తాము తలచునదియు తెలియజేయ సభ్యులు ప్రార్థింతులు:-హిందూపత్రిక.

### వృత్తాంతములు

హైదరాబాదు రెసిడెంటు మా. పూ. శాస్త్ర ప్రేమగు గారును, ఆయన భార్యయు, కెప్టెన్ స్పెల్లింగుగారును ఉదక మండలమునుండి గడచిన ఆదివారము నెకెంద గాబారు చేరిరి. వారికి స్వాగతి మొనంగుటకు చాలమంది భిను మనమ్యులు ప్రేమకర్షణ సోగుపడిరి. గౌరవాక్ష్మము సభింగులు కాల్యుబడెను.

జిన్నా(2-7-1917)వెట్టిగ ఇండియా టర్బుల్ థ్ ఫలితములు తెలుపబడునని చాలమంది ప్రజలు బొబాయి టవునులో జవద్ద గుమికూడిరి. నెం 15315 రు గల రెండు టిక్కెట్టులు పొరవాటను ఆస్సాములో హేలెగారికిని బొబాయిలో సర్ దోరబు తాతాగారికిని గూడ అమ్మబడుటచే సర్ దోరబు తాతాగారు హైకోర్టులో వావాచేసినందున లాటరీని కలుపుట నిలిపినయబడినది.

వివాహితలగు జన్మలను పడుపుకృతికి విక్రియించి లాభములను పొందుట యొక విధమగు న్యాసారమై పోయినది. సాధారణముగ నిట్టి కులటా విక్రయమునందు సామర్థ్యముగలవారు స్త్రీలను సంభుడేశమునకు దీసికొని బోయి అచ్చట విశేషలాభముల కమ్మివేయు చున్నారు. ఇట్టి విక్రయము గావించినందున గాను జాన్సీలో మొన్న నీరుధ్య యిద్దలు నిమ్మలకును, ఒక డ్రాక్రికిని 3-4 సంవత్సరములకు తక్కువ కాబుండ కతిన శిక్షలు విధించబడెను.

బొంబాయిగరమున కమలాబాయి అను సొక హిందూ బాలిక గత బుధవారము ఉదయము 10 గంటల వేళప్పుడు సాతశాలనుండిచ్చుచు షేక్ మినావా సందుకర్తకు వచ్చునపు టికి ఎవడో ఒక హైందవుడు ఆట్టు మెడలోనున్న 100 రూ॥ లు నిలువగల నానును తీసికొని పొరపొయెను. ఆరోజుననే చన్నాబాయి అను 10 ఏండ్లబాలిక నుకొబారుయండి వచ్చుచున్న సమయమున ఒక హైందవుడు ఆమె మెడనుండి 135 రూ॥లు నిలువగల నానును తెంపుకొని పొరపొయెను.

తిరుచనాపల్లి జిల్లాలో తలమాలి దొంగలకు పట్టుకొనుటయందు మంచి సామర్థ్యమును కనుపరచినందుకు గాను యీ క్రింది పోలీసు ఉద్యోగిగలవ యీ క్రింద వ్రాయబడిన విధముగా బహుమతు లిచ్చుటకు ఇకె స్పెక్టరు జనరల్ గారు అంగీకరించిరి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు రత్న విల్లెగారికి రూ॥ 75 లు నెం 984 రు పాడ్డు కనిపెట్టెను రూ॥ 25 లు. కమలాపురం గ్రామ ముననలు సోనుకుందము మొదలియూగారికి రు 100 లు వెలగల బంగారపు చుణికట్టు ఇయ్యబడెను.

నోరావంకెన ఉద్యోగిగల యిల చావెలక గారి యింటనుండి కొన్ని నగలను నిలువగల దుస్తులను దొంగిలించి నట్లు బొలింగ్ టుక్ అను వారివై కేసు చేయబడినది. ఆకేసు విచారణ సమయమున హెచ్ మైలరు అనువాడు వచ్చి నగలను బట్టలను తానే అపహరించిననియు ధరం తుట్లావీధిలో సొక కడ్డెవ్వారాన స్థానమున నుడులను నుడులను తాకట్టు పెట్టితి ననియు చెప్పెను. వెంటనే పోలీసువారు అచ్చటికి బోయి చూడగ పోయిన వారిలో నగలు సామానులు నొక కెను. హెచ్ మైలరును విచారణ యందుంచిరి.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునందు మెట్రిక్యులేషన్ చదువోవు విద్యార్థులకు:-చంద్రాను రాజధానియండి ప్రతి వర్సిన నేకులు మెట్రిక్యులేషన్ చదువుటకు కలకత్తాను బోవుచున్నారు. కాని అట్టివారి కిప్పుకోక కర్తవ్యముగలిగినది ఇచ్చట విదవభావము చదివి కలకత్తాను మెట్రిక్యులేషన్ చదువబోవువారికి అచ్చట మెట్రిక్యులేషన్ నందు స్కీలుదొరకవు. ఎందుకనగా? కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునా ఈ సంవత్సర మొక క్రొత్తచట్టమును అయిలోకి దెచ్చిరి. అదే మన మెట్రిక్యులేషన్ విద్యార్థులు మెట్రిక్యులేషను వ్రాసులో పూర్తిగా ఒక సంవత్సరము చదువవలసినదని. అచ్చట మెట్రిక్యులేషన్ సెషన్లు జనవరినుండి ఫిబ్రవరివరకు నున్నది. ఇచ్చట విదవభావముచదివి మెట్రిక్యులేషన్ కలకత్తాలో చదువుటకు బోవువారు జూలై నెలలో బోవుదురు. అప్పుటికి Ist Sessions పూర్తి అయిపోవును. ఇచ్చటినుండి మెట్రిక్యులేషన్ చదువబోవువారు జూలై నుండి 6 నెలలుమాత్రము చదువుదురు. పూర్తిగా మెట్రిక్యులేషన్ ఒక సంవత్సరము చదువవలసిన వారిని పరీక్షకు పంపరు. ఇచ్చట న్యూలు హైస్కోలచదివినవారికి అచ్చట మెట్రిక్యులేషన్ నందు ములభముగా బ్రాహ్మబాయి స్ న్యూలునందును కాటక్ ఇనిస్టి ట్యూజినందును స్కీలు దొరకగలవు.-కలకత్తా విద్యార్థి.

# ఆంధ్రోద్యమ వ్యతిరేక సభ.

శనివారము నాటి సాయంత్రము రెడ్డి నెల్లూరులో మహాజన సభముగిరిన వెనుక కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణరెడ్డిగారు నేటి కసభ నాహ్వనముచేసి బ్రహ్మచారినింకొక మూల సేర్పజచిరి. ఇది రెడ్డిసభయే యనియు, రెడ్డి తప్ప ఇంకెవ్వరు రావనర్హులనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమును ఆడేసింది, ఆకనకముని తీర్మానించుటయే, ఈసభ మభ్యోద్యేషణనియు చెప్పిరి. ఈసభరెడ్డి పిలుచుటకును, మకు తొచలేదు. ఇది రెడ్డిసభయేయైనయెడల సంతృప్తిముగా ప్రాంతాభి కావనోధమే మభ్యోద్యేషణముగా గలిగి రాజకీయసంబంధ మగు ప్రతిపక్షమును చూపి ముగించిన రెడ్డి, మహాసభకు, రాజకీయ విమయమునగుడ. చేర్చినట్లుగను. కొండలు, రెడ్డి ప్రముఖులను ప్రభాధ్యక్షులును, ఈసభకు రాక చెడలిపోయిరి. కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణరెడ్డిగారిచే నహ్నింపబడినెల్లెటి పెంచ రెడ్డిగారు రధ్యక్షు త మహించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రమువలన కష్టములు అనేకములు గలవనియు, పన్ను లెక్కువగా రైతులవిద బడవనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమువలన లాభములు లేవనియు కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణరెడ్డిగారుపదించి ఇట్లనిరి. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము కోరటకుతగుకాంక్షములులేవు. ఖిచ్చులచేటు, కష్టములనేకములు. నెల్లూరు చెన్నపురి దత్తమండలముల వారికి చాల కష్టమగును. క్రొత్త ఉద్యోగులకు క్రొత్తమందిరముల కగు వ్యయములన్నియు రైతులవిదనే పడును. కనక అనగదాయకమైన ఆంధ్రరాష్ట్రమే మనకు కలదు. తీర్మానమును దామరపు సేంటునుబౌరెడ్డిగారు ఆనవించిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రతికూలవాదుల తరపున పొన్నలూరు లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు తీర్మానమును బలపఱచుచు, ఆంధ్రులకు అరవలకు చెన్నపురి హైకోర్టుకలదనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమేర్పజచుకొనయెడల ముఖ్యపట్టణము విశాఖపట్టణమునో ఎక్కడనో యంచుననియు అందు హైకోర్టు నెట్లునెడల నెల్లూరువారికి నిరయలకును కష్టము కలుగుననియు అట్టి ఆంధ్రరాష్ట్రము మన కక్కరలేదనియు చెప్పిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమముల పక్షమున పానకా పట్టారామిరెడ్డిగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడుచు నెల్లూరివారు తాము పట్టణ కండక్టికి మాడేకాల్గిని చెడవాదమునలనుచున్నారనియు, ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రత్యేకముగ పూర్వమునండి తేజోవంతమైయుండెననియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమునవనరును వారు తమవాదములను సమర్థించుకొనజాలక పశ్చులనుగూర్చి అతివాదముచేయుచున్నారనియు చెప్పుచున్నారనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమువలన పన్నులన్నియునుగాని ఎన్నటికిని ఎక్కువగా వనియు ప్రస్తుతము రాష్ట్రప్రతిపక్షమునకు హైకోర్టు మున్నగు వానికొకట ఆంధ్రులను అరవలకు వ్యయములను పంచుకొనుచున్నారని, గానను అరవలకుంకై ఆంధ్రులు చెల్లించు భాగమే ఎక్కువగా వచ్చుచున్నది పరిపాలనా వ్యయ విషయమున బాధ గలగదనియు చెప్పిరి.

కుండ చెంచురెడ్డి గారు పట్టాభిరామరెడ్డిగారి వాదమును ఆనవించిరి. పట్నం వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారు బలపఱచుచు విశాఖపట్టణము ముఖ్యపట్టణముగా నుండుట యసంభవమనియు, దానిని గురించి ముందుగా ఆంధ్రమహాసభవారేమియు నిశ్చయింపలేదనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రముగీతమైన వెనుక ముఖ్యపట్టణముయనున చర్చించుచున్నదియు చెప్పి ఎక్కువ పన్నుల పడవనియు, ఒకనేత యధ్యక్షువలన ఎక్కువపన్నులు పడవన, రెక్కారాష్ట్రములతోపాటు పడవనియు, ప్రత్యేక రాష్ట్రమువలన ఎక్కువపన్నులు పడుట ఆసంభవమనియు చెప్పిరి.

అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారు రాష్ట్రప్రతికూలవాదము నల్పము "ఈ ఆంధ్రమహాసభ 5 ఏండ్లక్రిందట పుట్టినది. అంతకు ముందు యిది ద్యమ మెక్కడ నుండినది? అంతకుముందు కనబడని యాశక్యము ఇప్పుడెట్లు కనబడినది. ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రుల కొక రాష్ట్రమిచ్చునెడల అరవల కొక రాష్ట్రము, కన్నడజనుల కొకరాష్ట్రము పలయాకజనల కొకరాష్ట్రము, బ్రాహ్మణవాదుల కొక రాష్ట్రము, బ్రాహ్మణేతరుల కొక రాష్ట్రము ఇన్ని రాష్ట్రముల సేర్పజచవలసివచ్చును. క్రొత్తగ హైకోర్టుమున్నగుకట్టెములకొకట ఎంతయోధము కావలసివచ్చును. దానికొకట రైతులకు పన్నుల సేక్కున చేయవలసివచ్చును. ఆంధ్రోద్యమము రాకముందు ద్రవిడసోదరులతో మనకు సఖ్యముండెను. ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమువలన ద్రవిడలకు పనమై క్రోధముగలుగును.

ఇట్టి అక్రమమైన ఆంధ్రరాష్ట్రము మనకువలదు" అని చెప్పిరి. నెల్లెటి ఆదివారాయణరెడ్డి గారు ఆంధ్రరాష్ట్రమునుకూలవాదమును సూపుచు ఆంధ్రరాష్ట్రముపట్ల, కాపులకు వట్టిద్రమయేగాని వాస్తవముగా భయమున కవసరమేలేదనియు, మనకు వ్యతిరేకముగా నొక ప్రభుత్వవర్గ మున్నయెడల, మనరాష్ట్రకార్యభారము తప్ప ఇంకేమియు వారి నాకర్షించదనియు, దీనివలన విశేషలాభము మనకుగలదనియు చెప్పిరి.

కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణరెడ్డిగారు రాష్ట్ర ప్రతికూలవాదమును సలపుచు బీహారు బిరిస్సాల పక్షమున సలపబడిన విభాగము, పరిపాలనా సౌకర్యముకొరకు సలపబడినదిగాని భాషాప్రయుక్త విభజనమాత్రము క్రింద విభజింపబడలేదనియు, ఆంధ్రులకుంకై అరవల విశేష మేధానంపనలనియు, అందువలననే ఎక్కువ యద్యోగములు అరవలకు, పాపచున్నవనియు, ద్రవిడసోదరుల ఉత్పన్నతభరింపజాలక ఆంధ్రు లీతక్రమోద్యమమున నారంభించిరియు నుడికిరి. కసిరెడ్డి వేంకటసుబ్బారెడ్డి (దత్తమండలములు) తిలక్కుముగానుండి ఆంధ్రోద్యమము దత్తమండలములందు వ్యాపింపలేదనియు, అనకూలవాదులును ప్రతికూలవాదులును త్రిప్రప్రయత్నములనేసి అచ్చటి ప్రజాభిప్రాయమును గమననవలెననియు చెప్పిరి.

కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణరెడ్డిగారు మఱల నడుపుచు ఆంధ్రోద్యమమునకు అందరను అనకూలరేయనియు ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమము పట్లనే మేము వ్యతిరేకులమనియు చెప్పిరి.

కట్టమంచి వీరారెడ్డిగారు ఆక్షేపకవాదమును సలపుచు ఆంధ్రరాష్ట్రమువలన పలుకష్టములు గలవనియు ముఖ్యపట్టణము నేమూలనో నెట్టినయెడల, దత్తమండలములకు నెల్లూరుకు చాల దూరముగా నుండుననియు గ్రామికులకు న్నంత తేలివి వనకు లేదగాన ద్రవిడలతో గలసియుంట మనకు శ్రేయస్కరమనియు ననిరి.

గోదావరి మండలవాసులగు ఎం. సత్తిరెడ్డిగారు అనుకూలవాదమును సలపుచు నెల్లూరివారు ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమును ద్రోవివేయుటకే పట్టుదలతో ప్రయత్నించుచున్నారనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమువలన నెక్కులాభములు గలవనియు చెప్పిరి.

మఱికొంద రనకూలప్రతివాదములుగల్గినవెనుక అల్లారెడ్డి సుబ్బారెడ్డి బి.ఎ.వి.ఎస్ (హైకోర్టువకీలు) గారు తాము మొదట తిలక్కువాదులమై యుండిమని చెప్పి ఇంకను ఇట్లనిరి. నేను మొదట తిలక్కుముగా నంటిని. ప్రతికూల వాదబలమును, కావలెనని వాదమున్ను తేటన్ను పట్టుపట్టి నిలుపుట చూడచూడ, నేను భేదాభిప్రాయము నెండవలసివచ్చెను. ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమునకణద్రోక్కుట కు మీ ప్రయత్నము జూచి నేనురాష్ట్రమునుకూలవాది నైతిని. అనుకూలవాదులు పన్నులు లెక్కువకు, టెక్టో ఎక్కువకుట ఎట్లో ఆసంభవమో వాదించెయిన్నారు ప్రతికూల వాదులు పన్నులెక్కువకునని చెప్పజాలరు. నిన్న మొన్న జరిగిన సభవంటిది కా దీసభ. నిన్నటిసభకువచ్చినవారనేకులు ఇంటికిరా లేదు. ఇదియొకసభయే కాదు. ప్రతికూలవాదు లెట్లు చెప్పినట్లు యింకెంచుచునా? వాదములనుగూర్చి యోచింపవలదా? మనసాన్నితేదా? మనసాన్నిగౌరవమును నిలిపి యుత్తాయక్రమములను విచారించి మీయభిప్రాయమును దెలుపవలెను." ఎం. సీతారామరెడ్డిగారు ప్రతికూలవాదమును నలిపిరి. అగ్రక్షులు హైకోర్టుకును కట్టడములకును పన్ను లెక్కువగుననియు మనకంటె భూవనకులగు ద్రవిడలతో విడిపోవలసివచ్చుననియు, ముఖ్యపట్టణము హైకోర్టు ఏమూలనోయన్ను మనకు లాభము లేదనియు చెప్పిరి.

పిమ్మట ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమవ్యతిరేక తీర్మానము సభ్యుల యంగీకారమునకు వచ్చినప్పుడు 19 మంది ప్రతికూలముగను తక్కినవారనుకూలముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి.

ఈసభకు ఇంచుమించుగా 50 మందివచ్చియుండిరి.

నెల్లూరిలో రెడ్డిమహాసభ జరిగిన వెనుక ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమవ్యతిరేక సభాసంతకము దామరపు వేంకట సుబ్బారెడ్డిగారు ఎం. సత్తిరెడ్డి ఏనాదిరెడ్డి గాల్గ ఎదుట మాట్లాడుచు తాము ఆంధ్ర రాష్ట్రమునుకూల వాదులమై యుండియు, కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణరెడ్డి మున్నగు వారలకు వెలచి మనసాన్నికీ క్యతిరేకముగా ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రతికూలముగా వోటు నియ్యవలసివచ్చెనని చెప్పిరి. దీనిననేకులు వినియుండిరి. ఇంతకుమున్ను ఈ విషయమునే దామరపు వేంకట సుబ్బారెడ్డిగారు మఱికొందలు గొప్పవారి ఎదుటను చెప్పియుండిరి.

## రంగూను వార్తలు

రంగూను, జూలై 2:— జి. రట్టిజి గారు నేటిదినమున బర్మా గవర్న మెంటు ఎడ్వోకేటుగ మరల నియోగింపబడిరి. నీ రిదివరలో మాండలే కుట్రకేసును విచారింప నియోగింపబడిరి. వారిస్థానమున తాత్కాలికముగ నియోగింపబడిన ఇ. సింగిబాదము గారు బర్మా శాసనసభ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి. బర్మాశాసనసభకు సహాయ కార్యదర్శిగా నున్న పి. సి. గివ్వాలా గారు ప్రస్తుతము స్థానిక దొర తనమువా రాలొచింప వలసియున్న బర్మా మ్యూనిసిపల్ బిల్లును మరి మూడు నాలుగు బిల్లులను విచారింప నియమింపబడిరి.

మంజూబు జాతీయ సభాస్థాయిసంఘము.

లాహోరు జూలై 2:— ఈసంఘమువారు నేటి సాయంత్రము సమావేశమయి రాబోవు జాతీయమహాసభకు సర్ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు, మహమ్మదాబాదు రాజా, ఎం. ఎ. జిన్నా గారలలో నొకని అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనగోరిరి. ఆసమయమున వారు వారోజిగారి మరణమువల్లన భారతభూమికి విశేషమైయు గలిగిన తీర్మానించి తమ సానుభూతిని వారి కుటుంబమునకుదెలిపిరి.

జాతీయ మహాసభను, మహమ్మదీయమహాసభను గలపి యొకేసభగ నేర్పరచిన బాగుండుననిగూడ వారు నూచించిరి.

హిందూజాతీయ మహాజనసభ కార్యదర్శులు ప్రస్తుతమున్నటువంటిరాజకీయ విషయముల స్థితినిగూర్చి చర్చించుట కొకసభసేర్పరుచుటకు తనతమ యభిప్రాయములను తెలుపుటకు రాష్ట్రీయసభలవారిని తంతుములముగ నడిగిరి.

సర్. సుబ్రహ్మణ్యము అయ్యరు మహమ్మదాబాదు రాజాగార్లదిరిలో నొకరిని రాబోవు దేశీయ మహాజన సభకు అధ్యక్షునిగా నియోజింపదగునని బొంబాయి రాష్ట్రీయ సభవారు నూచించిరి.

కలకత్తానగరమున కొహిక్ అనుయూదుడు తన భార్యయగు విస్తరు అనునామెతో గొంతకాలము కలసియుండిన పిదప వారిరువురును తగవులాడి విడిచిపెట్టిరి. నెలకు 25 రూ॥లు భార్యపోషణము నిమిత్తము యివ్వవలసినదని కోర్టు వారు పరమ్యరించిరి. నెలకు 25 రూ॥లు చొప్పున కొంతకాలము పుచ్చుకొనినపిదప భార్యభర్త లిరువురును మరల సమాధానపడి తిరిగి కొంతకాలము కలసిమెలసి యుండిరి. ఆసమయమున మనోవృత్తి యిగ్గువడుటలేదు. పిదప కొంతకాలము నకు మరల నెకపర్యాయము వారిద్దఱును తగువులాడుకొని విడిపోయిరి మనోవృత్తికి తిరిగి కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటుగారు యీపర్యాయము నెలకు 30 రూ॥ల చొప్పున మనోవృత్తి నియ్యవలెనని గత లక్ష్యవారమునాడు తీర్మానించిరి. అప్పుడా యూదుడు తాను క్రైస్తవ మతము నవలంబించిన భరణము నియ్యనక్కరలేదుగాన క్రైస్తవుడ నయ్యెదననెను.

## "చిల్క" నొక ప్రమాదము

(మా స్వకీయ విలేఖరియొద్దనుండి)

తంతువలన.

బాదవ, జూలై 2:— బాదవరేవులోనుండు "చిల్క" యను స్త్రీమరు నిన్నటి యుదయము సరకులు వేసికొనుచుండగా మధ్యాహ్నము 1 గంటకు వెనుకభాగమునకు నెప్పుంటుకొని నది. అందు చెన్నపురినుండి వచ్చుచుండిన 1600 మంది ప్రయాణికు లుండిరి. ప్రయాణికులు భయపడి ముందటి భాగమునకు పోయిరి. అగ్ని భయంకరముగా వ్యాపించుచుండెను. స్త్రీమరును రేవునద్దకు దెచ్చి ప్రయాణికులను దింపిరి. ఒడ్డుకు రాకముందే కొండలు బయటికి దిగిరి. కొందరు మరణించిరిని భయమగు చున్నది. కెప్టెనును, ఉద్యోగులు గాత్రిపూట నొక దిగిరి. వారికి కష్టమునకంటె వారిచే సర్వగ్రాహముల సహాయమును చేయబడెను. నొకయంతయు ధ్వంసమైనదని గ్రామస్థులనుకొనిరి. ప్రాంతకాలమునందు అగ్నిని చల్లార్చగలమని కెప్టెనును నాకోద్యోగులు నాకోగొప్పిరి. నిరాధారులను గ్రామస్థులు అన్నదానము చేసిరి.

ఇంకొక తంతువార్త.

జూలై 2:—నిన్నటి యుదయము 10 గంటలకు అగ్ని చల్లార్చబడెను. కొండలు ప్రయాణికుల సామానుల ధ్వంసమయ్యెను. నిన్నటిదినంతయు వర్షము కురిసినది. ఈదినము గ్రామమునకు వచ్చుచుండిన ప్రయాణికులలో 10 మంది కనబడలేదు. వారి శవములును దొరకలేదు. రాత్రింబగళ్లు గ్రామస్థులు తిరుగుచు వెదకుచుండిరి. నిన్నటిదినము గోపాలపురము, కళింగపట్టణము కలకత్తాల నుండి కొండలు నాకోద్యోగులు వచ్చిరి.

వీజాపూరు శిథిలము.

దక్షిణ హిందూస్థాన రాజవంశమున నామము వీజా పూరు నగరమునకు సాధకమైయున్నది. చంద్రకాలిని మైశ్ర మారమున వ్యాపించియుండు గొడ్రాలదిబ్బల సెన్నిటిని దా టినగాని యీపురమును చేరజాలము. ఇసుపదారి నేయబడి యుండుటచే ప్రస్తుతము వీజాపూరునకు ప్రయాణమంతయో యాసముగ నుండదు. అయినను "యా రేయ దారి యేపుడంత మగును. ఎపుడు పురికంటబడు"నని పలుసార్లు ప్రయాణితుడు మార్గమున విసుగుపెందక మానడు. వర్తమానమున పురమున ననేకమంది జనులున్నను, కట్టణముయొక్క కళకాంతులు నశించినవని పలువు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

ప్రభువునకు తా మా నగరమును దర్శించినపుడు మెహో సు తైలరు గారికొక వివరము ద్వైతభావ మాపురియందు పొడ గట్టినది. కాని కనుమాపు మేరవరకు చిత్ర చిత్రవిధము లగు కట్టడములు, బహుప్రాచీనములును శిథిలములు నగు మందిర ముములు. స్మగనని వారి నలరింపజేసినవి. దక్షిణ హిందూ స్థానమున నెచ్చటను, వీజాపూరు శిథిలములయందు గన్పట్టు శిల్ప చతురతయు, భవ్యతయును గానరావు. వీడను, గుల్బర్గా, గోల్కొండ ప్రాచీన దుర్గములు సహా వీజాపూరుకు దీని కట్టని చెప్పవచ్చును. ఈ శిథిలములయందు దెంతకాలము వ్యయ పరచినను ప్రయాణికునకు తనివి యుండనేరదు. ఈ యనంత్ర పైకి శిథిల మందిర యాదాదృశ్య గారణము గాక శిథిలముల యందుండు సౌధములు విలువంపులు, కమాగులు, ద్వారములు గోపురములు మున్నగునవి కారణభూతములై యున్నవి. పురాభివృద్ధి కార్యము లెవ్వము జరుగక పూర్వము తైలరు గారిటుకు బోయియున్నాడు. ఇటీవల నొకనవ్వబడిన యభి వృద్ధి కార్యములు క్రమరీతి నుండలేదు. బలవర్తియగు పౌర భాటులు గూడ జరిగియుండెను.

బలివృత్తుగు దుర్గము.

వీజాపూరు నగరపు గోడలు రాతితో రెండువరుసలుగ గట్టబడి, రెండు వరుసలుకు నడుమను మట్టితో పూరింపబడి యున్నది. మొత్తమునై నిరుపదియారు బురుజులుండి బురుజుల పై ఫిరంగు లచుర్బుబడియుండెను. ఈ శతఘ్నులలో కొన్ని యిప్పటికిని నిలిచియుండి చూపర కాశ్చర్యమును గలుగజేయు చున్నవి. బురుజులకట్టినపుడు, శతఘ్నుల నాపయోగించు వైని కలకు రక్షణయేర్పాటులు లేకయుండెను గాని కొంతకాలమై న వెనుక బురుజుల చుట్టును పిట్టగోడలుండుదినవి. నిపాయిల కీచిన్న గోడలు రక్షణ నొనగును.

పశ్చిమమున మక్కా ద్వారమును, పశ్చిమోత్తరదిశయందు సూర్యపురద్వారమును, ఉత్తరమున సూర్యపురద్వారమును, తూర్పున అల్లాపూరుద్వారమును, పాక్షిక్షణముఖమున పూతె ద్వారమును అను నైదు ద్వారము లున్నవి. మొదటి ద్వారము శత్రువుల వశమైనయెడల, స్వయంభూతాధిపతి మరి యొక ద్వార మిద్వారమునకు కొంత దూరము వెనుకనున్నది. పురము చుట్టునున్న గోడల నిడివి 6½ మైళ్లు. పురవిస్తీర్ణము 2½ చదరపుమైళ్లు. బలివృత్తుగు నీ పురనిర్మాణ మొక నాటి మాటగాదు. రెండుమాడు శతాబ్దముల వరకును ఒకదాని వెంబడి నొకటి చొప్పున నా త న న గు మ ం ది ర ము లు మున్నగు నవి నిర్మింపబడుచుండెను. రాజులు కట్టించిన మందిరములు కొన్ని శిథిలములై యున్నవి. కొందరు గట్టించిన సౌధములలో విశేష భాగము గానరాక స్వల్పముగ శిథిలములు మాత్రము గానవచ్చును. పురమునందలి మందిర నిర్మాణము అవి 1 అను పాలకునితో నానంధము యొను. ఈతడు కిరీటయం దభిరుచి గలవాడై పండితుల పోషించుచుండెడివాడు. జమామసీదు, పురపుగోడలు మున్నగున వీతని యాధిపత్యము క్రింద నిర్మింపబడినవి. తాళికోట యుద్ధమున విజయనగర రాజు శతభాగించి, ఆ యుద్ధమున దొరకన దోసిడి ఫణముతో సత్ర కట్టడముల సా గించెను. రెండవ ఇబ్రహీము తన సోదరి మాత్రము గట్టించు కొనుటతో కాలమును గడిచెను ఈతడు నిర్మించుకొనిన భిగ కాల వాసస్థాన విాతని యభిరుచియు, నైపుణ్యమును వెల్లడించుచున్నది. ఇబ్రహీము నందెరమున రాజ్యమునకు వచ్చిన సూర్యుడుఅను నాతడు పురమునందలియందొములన్నిటికంటె శిథిలమునకునగు గొల్లంబాజున కట్టించెను ఒక్కొక్కే శాల్యమున లేపు లేక్కిన వగునందము మున్నగు భుజముల నీకట్టడ మితర కట్టడములకు తినిపోవును. పిదప సింహాసాసీనుడైన రెండవ అలి యనునతడుకూడ తన సమాధిని నిర్మించుకొనదలచెను. ఈ

కట్టడములు ముగింప గుటకు పూర్వ మె యాతడు స్వగృహ డ గుట చే నీ త ని గో రి యనుపూర్వదశ యందున్నది. ఇబ్రహీమురజా గొల్లంబాజులని నైని వివరింప బడిన రెండుకట్టడములు చాల ప్రధానములు. ప్రాధాన్యమున స్వల్పముగ తినిపోవు కట్టడములు మరికొన్నిటి నడట వివరింప దగును. 1561 నం. అదిల్ షా అను పరిపాలకుడు గంగను మహ లుముందగ 60 యడుగుల పొడవుననుండు విలువంపునొకదాని గట్టించెను. తత్కారణమున నీమహాల ప్రాధాన్యము కడసి యున్నది. సుల్తానును, రాజపరివారమును నిరాటంకముగ తమ యెదుట కొంతదూరమున జరుగు చుల్లయుద్ధములు, పందెము మున్నగునాటిని జూడగలుగుటకై నీవిలువంపు ఇంత పెడలు గలిగియుండెను.

పవిత్రమగు వెండుకలు.

లెన్నెనైపుణ్యమును వెలవరింపక యాత్రులను విశేష ముగ నాకర్షించు అసారు మహాలను నింకొక కట్టడ మున్నది. ఇచట సూర్యుడియ మతస్థాపకుడగు మహమ్మదు గడ్డమునందలి రెండు వెండుకలు భద్రపరులబడియున్నవి. వీనికట్టి యపాయమును గలుగకుండ గదిని సీలుజేసి సంవత్సరమున కొకసారిమాత్రము తెరచురు. కాని వెండుకలున్న గదిలోనికి కొంగలుపడియుండి, పెట్టె తెరచుట కధికారము లేనందున, చోరులు వానిని తక్కురచినదియు లేనిదియు స్పష్టముగ లే లియదు. ఉన్నను లేకపోయినను మహమ్మదీయులవి యాపెట్టెలో నున్నవని భావించి పెట్టెను విశ్వాసముతో గొలుచుచు న్నారు. ఈమహాలనే మరియొకగదియందు యూహాపీయను చిత్రకాళకృతమగు కొన్ని చిత్రపటము లుండెననియు, అపురం గజేయ చక్రవర్తి వానినిజూచి నుండివడి కొర్రానుగ్రంథ బోధన మున కట్టి పటములు వ్యతిరీక్తము లగుటచే వానిని చెరిపించెను.

చూసిచూచుచు మహాతరు మహాలను మరియొక కట్టడ ముచాలగవ్యమైయున్నది దీనినైన నేకమగుగురులుమున్నగునవి కలవి. వెనుకనివి సభాస్థానములుగను, పురమునకులయ జూరుట కును ఉపయోగించుచుండెడివి. ఈద్వారమందలి గవాక్షముల యందు మనోహరములగు నగిషిపనులువిరివిగకాననగును. రాజు సెద్ద భవనమును సంపాదించి, యాధనము సేయుల వ్యయపరచుటకునతోపక, దాని నీకట్టడము విషయమై యొక నీచకుల జూడుపయోగించెనను గాధ యొకటున్నది గాని దీనినమ్ముట కాధారములు లేవు. మసీదును, ద్వారము నొక్కలే గట్టియుంచి యుండవచ్చును.

తటాకములు.

వీజాపూరునందు కొన్ని చక్కని చెలువు లున్నవి. వీని లో ననేకమగునవిప్పటికిని కిడురవ్యము లైయున్నవి. టాడ్ భారి సహోదరముకంటి దానిని దక్షిణమున నెంచును గానము. సహోదరప్రవేశమార్గమున కిర వడుగులు వెచ్చెల్గుల నొక విలువంపున్నది. విలువంపున కిరుప్రక్కలను రెండంతస్తులుగల అష్టకొణ స్తంభములును వానినై గోపురములునుఉన్నవి. సహో వరము 48400 చదరపుగజములు విశాలమై తిక్కునూర్తానా గోరవాగ్గమై 1620 సంవత్సరమున సంపూర్ణమయినది.

చెందు వీరీయను మరియొక రాణిమే నింకొక తటా కము విలసిలుచున్నది. తనమేనును స్మరింపజేయు నీతటాకమునై తటాకమును మించియుండలేనని యామె శక్తధవహించి యుం డవచ్చును. ఈసహోదరమున కనతి దూరముననే మోదరు బద్ది యను సొక స్తంభమున్నది. ఈ స్తంభమును గూర్చి యొక చిన్న కథ గలదు. గోడలను కట్టవలసినదని సుల్తాను అజ్ఞయి డిచ్చుడు, సుల్తానుగారి పనిపొడ మోదరుభాను అను నేనాని మరియొక వోటి కరిగి యుండెను. తత్కారణమున నీనేనాని తృప్తిపరు నిమిత్తము, ఎల్లగు నీ స్తంభమును నిర్మింప సుల్తాను మోదరు భానునకు నియోగించెను.

వీజాపూరు కిరంగులు.

ముప్పయియడుగుల. ఎనిమిది అంకశముల పొడవును ననుమ రంధ్రమునువ్యవస్థ కొలత 13 అంగుళములును గల పెద్ద శతభిన్న యొకటి వీజాపూరున గలను. బురుజు లన్నిటియందు నిట్టితీరున నందు కిరంగులే యున్నవి. మల్లికు మైదానాఅను శతభిన్న వీజాపూరున సుప్రసిద్ధమై యున్నది. ఈ శతభిన్న కంఠుతో చేయబడినది. గత శతాబ్దమున వీని నమ్మినయొ యల్పములు జరిగి విఫలములైనవి.

వీజాపూరున ముఖ్యముగ సంవిర్భంప వలసినవిక రెండు కట్టడము లున్నవి. ప్రయాణికులు జామానుసీదు, సతుమండ్లల ను లేవక దర్శింపవలయును. మొదటిది విశాలమై, ఆనేకమ గు శిల్పనాతుర్యమును వెలువరించు నుడిను. రెండవకట్టడ మున్నదిమై ప్రస్తుతమునకు 5 అండ్లము మాత్రమే నిలిచియు న్నది. దీని తుదియంతస్తున నుండివేసి పురమంతియును, పరిసరములనుండు పట్లముల మున్నగున గోరచియును.

హిందీ భాష

మహాత్మగాంధీగారిలేఖ

హిందూదేశమున విద్యాధికులకు హిందీభాష యొక్క టియే సామాన్యభాష కాగలదనుట నిర్వివాదవిషయము. అది ఎట్లు సామాన్యభాష కాగల దనుటయే అలోచనీయము. ఆంగ్లభాష విజాతీయమగుటచే నాంగ్లభాష. సహాయమున హిందీభాష సామాన్యభాష కాజాలను. ఆంగ్లభాష నభ్యసింపగలవారికి హిందీభాష నభ్యసించుట బహుసులభము. 6½ కోట్లమంది హిందీభాషను వాడుచున్నారు. బెంగాలీ వీహరి-ఉరియా-చురాతీ - గుజరాతీ-రాజస్థానీ-పంజాబీ-సింధి మున్నగు భాషలు హిందీభాషకు సోదరీ లనందగును. ఈ భాషలను మాటలాడు వారందరును హిందీభాషను తెలియ గలుగుటయు హిందీభాషయందు మాటలాడ గలుగుటయు సులభము. వీరందరును కలసి 22 కోట్లమంది యగుదురు. ఆంగ్లభాషను సరిగ మాట్లాడనేర్చిన వారు లక్షమందియైన నుండరు. అట్టివో 22 కోట్లమంది మాటలాడు హిందీ భాష సామాన్యభాష కాజాలనివో ఆంగ్లభాష ఎట్లు సామాన్యభాష కాగలదు? మనము పరికిరముచలనను ఆత్మ విశ్వాసము లేకుండుటవలనహిందీభాష ప్రాముఖ్యతను సరిగ గ్రహించకుండుటవలనను దేయ వ్యవహారముల నన్నిటిని హిం దీభాషయందు జరుపుటను ప్రారంభింపలేదు. మనము పరికిరమును వీడి ఆత్మవిశ్వాసముతో హిందీభాష ప్రా ముఖ్యతను గ్రహించితిమేని దేయ మహాజనసభ రాష్ట్రీయ సభలు, శాసనసభలు మున్నగువానియందు హిందీభాషలోనే కార్యక్రమమును జరుపుట ప్రారంభము కాగలదు. రాష్ట్రీయ బాతీయ సంఘములు ఇందుల కుపక్రమింపవలసియున్నది. ఆరవము మున్నగు ద్రవిడభాషలను మాటలాడువారిక మాత్రమే కొంతయిబ్బంది కలుగవచ్చును. హిందీ భాషాభి మావలగు నుల్లాసావంతులను చెన్న పురి రాష్ట్రీయసభ బంపి హిందీభాష నుచితముగ బోధించుట కేర్పరచిన ఈయిబ్బంది లోలగగలదు. బోధకు లుల్లాసాభిరు లగు దురేని విద్యాధికు లచిరకాలముననే హిందీభాష నభ్యసింప గలుగుదురు. ఎంత త్వరలో ఎంత హెచ్చుచుండినపంపిన అంత త్వరలోనంతయధికముగ హిందీభాషవ్యాప్తమగును. మరియు స్వయంసహాయమున భాష నభ్యసింపగలుగుటకు సాధకము లగు గ్రంథములను గూడ ప్రకటించి యుచితముగ పంచివెట్టి వలెను. హిందీభాషాభ్యసన విషయానశ్శక్తతను బోధించుటకు కొంతమంది వక్తలనుగూడ పంపించవలెను.

బొంబాయి మొదలగు రాష్ట్రీయములందు ద్రావిడులు గల భాగముల కన్నిటికిని గూడ నీప్రచారకులను పంపవలెను. మరాఠీ, గుజరాతీభాషలు మాట్లాడవారు భాగములకుగూడ నీ ప్రచారకులను గ్రంథులను పంపవలెను. దీనికంతమను ధనము కావలెను. ఇది యొక భారమని ధనికులు తలంపగూడదు. ఇది వారికి ముఖ్యపాధ్యతగ వున్నది.

కార్యనిర్వహణమున కొకచిన్న సంఘ మేర్పఱుపవలెను. కార్యనిర్వహణే ఈసంఘమునకు నియోజింపబడవలెను.

మరియొక ముఖ్యవిషయముగలదు. హిందీఉరుభాష లను లిపిభేదమేగాని ఇతరభేద మంతగాలేదు. లిపినిగూర్చి మనము మహమ్మదీయసోదరులతో తా వులాడకేల? మనము పాష్టీ అక్షరములను గూడ నేర్చు కొన వచ్చు ను. ఇది వ ర కే చాల మం ది నేర్చు కొని యున్నారు. మహమ్మదీయ సోదరులు దేవనాగరి లిపిని నేర్చుకొను వరకును మనము రెండు లి పు ల యం దు ను న్రాలి సాగింప వచ్చును. ప్రస్తుతము దేవనాగరిలిపియందు హిం దీ భా ష ను దేశ మం త ట ను వ్యాప్త మొనరింప దగునని గంధీగారు వ్రాసిరి. సంస్కృతవిద్యార్థుల కందరికిని దేవనాగరిలిపి వాగుగా తెలిసియుండుటచే అలిపియందు హిం దీభాష నభ్యసించుట చాల సులభమని సూచించుచున్నా ము. ఈభాషయందు ద్వ్యక్షమానుస్య గాంధీవ్యాసులు గలవు. సంస్కృతపదభాషావ్యమితి మగు హిందీభాష శ్రవణా నందకరముగ నుండునని పూనా నాటకసంఘముల హిందీనా టకములను దూచినవారిక దాగుగా తెల్లము కాగలను. ఈ గాంధీమహోదయి యున్నయమునకు ఆంగ్లలందరును తోడ్ప డుట ముఖ్యకర్తవ్యమని సూచించుచున్నాను.

జూలియను లింగు గారు అమెరికా మూడవ ప్రెస్బిటెను కధికారిగ నియమింపబడుచునవి అష్టావ్వర పత్రిక వ్రాయు చున్నది.

# కమలామణిలేఖలు

వెల 3 అణాలు. పూర్వగుచ్చము - తయారైనది. [వీ. పీ. ద్వారా 3 అ]

ప్రతి 5 ప్రతులు వీ. పీ. ఖర్చు సహా, రూ. 2-2-0.

వెల 12 అణాలు. పూర్వగుచ్చము - ముద్రణచేయబడినది. [వీ. పీ. ద్వారా 12 అ]

ఉత్తర గుచ్చము కొద్ది కాలముగానే వెలువడగలను. ఈ లోపల పూర్వగుచ్చమును మఱి మఱి చదివి అందుగల పొందికలు, రసవంతములగు పల్లు, విశేషాశ్చర్యములు, మున్నగువానిని బుద్ధిమంతులు గ్రహించి ఆనందింతురుగాక. నమలిన కొలది బయలుపడునట్టి రుచి వట్టిమాటలచే వచ్చించి తెలుపుట సాధ్యము కాదుగదా! ఈ పూర్వగుచ్చమును నెమ్మదిగ చదివి సారమును సంపూర్ణముగ గ్రహించినవారి హృదయములు ఉత్తర గుచ్చమునకై తీవ్రరసవంతములు నిస్సందేహము. అట్లేయ భాషలో దొరుకును మన వాడుకనూకలవలకొలది జనులు చదివి స్థాపించిన యీ లేఖలవలని యానందమును ఆంధ్రలోకముం దెల్లడల వ్యాపింపజేయుట మహావికారముగావున, ఈ క్రింది యేర్పాటు చేయబడినది. ఏమనగా—

ప్రతి ఒక పేజీకి 5 ప్రతులు పూర్వగుచ్చము తెప్పించుకొని వీ. పీ. ఖర్చు సహా రూ. 2-2-0. లు చెల్లించువారికి ఉత్తర గుచ్చము తయారైన వెంటనే పంపితి.

బహుమానముగా

పంపుచున్నాము. మఱియు, తప్పక చేరుటకై పోస్టేజి పైతము భరించి బంగీద్వారా పంపుచున్నాము.

ప్రతి పూర్వగుచ్చమును వీ. పీ. గా పంపుచున్నారా? ఎన్ని ప్రతులు?

ప్రతిక్రియా చేప - మైలాపూరు - మద్రాసు.

## లోక పసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

619

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు విచారించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వృద్ధయశోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లోలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుఖముగ జీవింతురు.



ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుప్రస్థితిగలను, స్వస్థస్థితిగలను, మానసు, ధాతువు మాత్రముతో కలిసిపోవుట మానున, నీరుచురుకు మానున, బహుమాత్రవాద్ధి మానున, విశేషబలము కలుగును. రక్తము పృథ్వియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన చేయును. సాలామిసిరిజనునది ఒకకాతీకండు. ఇదికాబూలో, కాండహాలో శేతములలో మ్రోగుచున్నది. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన చానికల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

ఆనుపానప్రతిక పార్కులతో పంపబడును.

15 తులాల కట్టివెల రూ. 2-0-0. తలచిఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

భావాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

## సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఈసావంతుని రక్తమువలన జనించుకావ్యములకు కీటుమహంటి హంతు. ముత్యులను, మచ్చలను గండమాలలను పూర్తిగా తొలగివేయును అన్ని నిధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకుచ్ఛకారిణి (28)

జాతీయసాహిత్యకర్తలగు శ్రీమన్మొరళీదాసు, సహజమైన మధురస్వరము అన్నివిధములైన దోషములను మోయును. శ్రీమన్మొరళీదాసుగారి పాదపద్మమును, మలబద్ధమును కావ్యసంభాషణను పోషించు పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శ్రీమన్మొరళీదాసు గారికి 16 రోజులవరకు బురుగుటకు 4 డోసుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రతిపాదకుడు: పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి, నెం 2 బొంబాయి  
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2 BOMBAY.

### వికభాషావిప్లవశంస

ఇది తెన్నులకంటే అపూర్వము విశేషము.  
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంది రామలింగాచార్య గారిచే  
ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

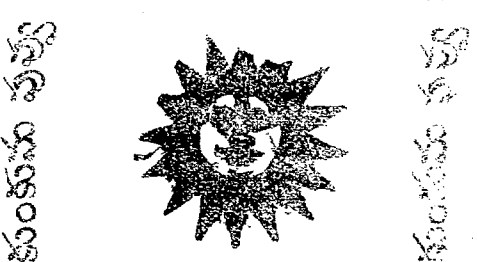
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రీశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి వద్ద—  
**రంగుల చిత్ర పటము**  
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు (12) 12  
వీ. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.  
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.  
పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

**శారదాంబ**  
ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము  
సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు  
కావలసిగది. అందరు జదివి తీరవలయును.  
వెల 0-4-0 పోస్టేజి నేల.  
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,  
1 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

TRY ONCE! TRY ONCE!!  
**AMRUTANJAN**  
Best Indian Pain Balm  
PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE  
Sold Everywhere.  
Our Catalogue sent free on application.  
APPLY FOR DETAILS:-  
AMRUTANJAN DEPOT,  
Bombay & Madras.

## కుంకుమ పువ్వు



ప్రస్తుతమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమాయ గమనింపుడు. కరస్పా డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ ఆండు కంపెనీ.  
(53) 21. హమ్మంబీధి, బొంబాయి

**శాకభక్షణము**  
భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గములు పంకజులము; “అహింసా పరమోధర్మ” అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్టుచార్జియు మేమేభరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయుడు.  
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోపిందజీ.  
ఆరంకనిగూ డోషధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

**ప్రాణము గల బొమ్మలు**  
బయస్కొపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిక  
యూ - హమ్మలకార్డులు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించె  
కము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)  
బి. ఈశ్వరప్ప ఆండు నన్ను, విశాఖపట్టణము.

**తేలుమందు వెల సీసా** 0-8-0  
కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.  
బాధ సరముల వెంట పెద్దసరము  
దగ్గరనుండిలాగుట ప్రారంభించును  
కుట్టినచోటును బండపారునటుల  
చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ దానకము  
ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల  
ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.



**తామర తైలము.**  
వెల బ్యా 1-కి 0-4-0  
మా తామర తైలము  
ఒక్కడబ్బాను నాలుగు  
అణాలకుకొనినాల్గునైన  
సారులు రాచిన యెడల  
తామర నిమ్మలనుగును  
నయము కాని యెడల  
వీ నాల్గు అణాలు తిరిగి  
ప్రీతికొని వచ్చును.  
డబ్బి 1-కి వెల 0-4-0 12-కి రూ 2-10-0

**దంత చూరము**  
డబ్బి 1-కి వెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0.  
అచ్చుతాంబము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

**ఆత్మజిజ్ఞాసా**  
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.  
వయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ  
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.  
చిన్నవైశా చక్కనిగ్రంథము వెల రూ. 0-8-0.  
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము  
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.